



CANADIAN INSTITUTE OF
UKRAINIAN STUDIES
Канадський інститут українських студій



UNIVERSITY
OF ALBERTA



NEWSLETTER

Education and the War

Special Edition
February 24, 2025



Bitacmo!

Welcome to the Ukrainian Language Education Centre Newsletter!!!

Dear Readers,

To honour the strength and resilience of the Ukrainian people, and the disruption of Ukraine's path to nationhood, development and liaisons with Europe since February 24, 2022, we have amassed empirical research about the experiences of nations, administrators, teachers, students and parents as they navigate the consequences of Russia's mass invasion of Ukraine.

This special issue of the ULEC newsletter includes both a bibliography and a summary of key points noted in the articles. Using keywords such as language, education, identity, Ukrainian refugees, war, Ukrainian diaspora, volunteering, mental health, trauma, we located over 3000 articles. We narrowed this down to about 300 articles relating to the experiences and education of Ukrainians who were forced from their homes in Russia's unprovoked attack on February 24, 2022. Our search did not include books or book chapters.

Our review includes evidence-based research conducted in Australia, Austria, Canada, Cypress, Czech Republic, Denmark, Estonia, France, Georgia, Germany, Ireland, Israel, Italy, Latvia, Lithuania, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Turkey, Ukraine, the United Kingdom and the United States of America.

Just as Ukraine was not prepared for Russia's invasion and devastating attacks, most European nations were not

prepared for the sudden arrival and vast number of refugees from Ukraine. It is estimated that over 5 million Ukrainians have been internally displaced and an additional 8 million Ukrainian refugees have sought protection across Europe, mostly women and children. And still more have made their way to diasporas in over 40 countries.

Our bibliography is divided into ten sections with highlights of the research presented under the theme appearing at the front of each.

The sections are: Integration of Ukrainian children in school education abroad; changes in education in Ukraine caused by full-scale war; adaptation, integration, and acculturation of Ukrainian refugees; language choice and identity construction; media and online analyses; the impact of the Russian-Ukrainian war on language; post secondary education; socio-economic consequences of forced migration for Ukraine and host countries; trauma and educational and psychological support; and the role of Ukrainian diaspora.

The articles in this collection underscore the twenty-first century threat to global democracy. They tell a story of determination, generosity, fear, trauma, fortitude, hope and the power of human flourishing. Overall, there were some valuable lessons learned by all. Many articles recommended that national governments act upon the gaps and frailties revealed in their

(Continued on p. 3)



SPECIAL EDITION

(Continued from p.2)

systems as they orchestrated services for the rapid arrival of a vast and unprecedented number of Ukrainian refugees.

The collection of investigations and recent developments reported in public media also suggests the need for further and ongoing research, such as the following:

- Families are faced with choices about language use as symbols of solidarity, intergenerational communication and survival in a new milieu. Explorations about family language policy are needed to understand these complexities.
- How do refugee families benefit from activities in pre-existing diasporas? Do adults and children find support from community language and culture schools? attending church services? volunteering at community events? What unique mark are they leaving on the development of the Ukrainian diaspora?
- Some forced migrants struggle with both trauma and learning the local language. Do we have narratives about their experiences? Are they experiencing plateaus in their learning and what kind of support might help them overcome these?
- Some refugee students aim to cover the school curriculum of both Ukraine and their host country. What is their experience? successes and challenges? lessons learned?
- Teachers in many countries have reported feeling ill equipped to deal with refugee children with special needs such as blindness, deafness or autism. Studies in this area are needed.
- Are there ethnographic studies about the experience of teaching and learning in bomb shelters? Can we hear from the voices of students, parents, teachers, and administrators?
- Some countries such as Lithuania have integrated teachers from Ukraine into their school system to offer school aged children extra support. What is the experience of these teachers? Are there reports on the successes and challenges of this initiative?
- What are the schooling experiences, hopes and challenges of displaced youth within Ukraine?
- Research studies in the West point to the need to reduce cellphone use/screen time of youth. Do the findings underlying such action (theories and observations) apply to refugee youth or students in war zones in Ukraine? Do cellphones play a positive role in these circumstances?

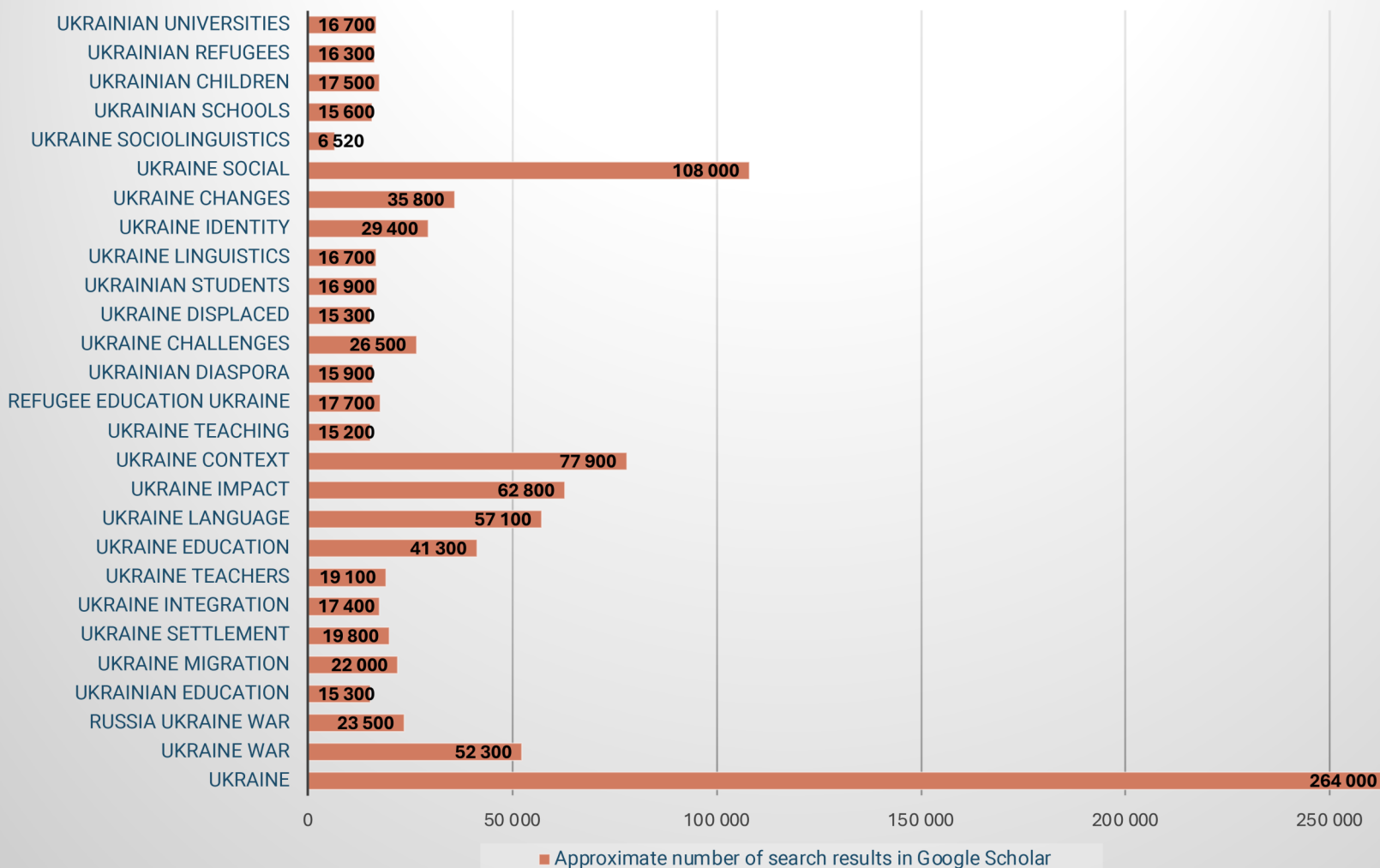
- Private high schools are emerging across the diaspora to help high school students prepare for examinations and be able to study in Ukraine. We know little about these schools or students' challenges and successes.

- Many post-secondary students are experiencing disrupted learning and are forced to learn both through distance education and blended learning. Research about the quality of students' experiences and preparation for graduate studies is needed. How do graduate supervisors abroad view students from Ukraine?



- With the decreasing population of students in Ukraine, post secondary institutions have started to amalgamate. Research on this phenomenon would be helpful.
- Some countries such as Poland have offered post secondary opportunities to academics from Ukraine. Their intercultural experiences, success and challenges would also have a readership.
- What are the effects of interrupted education on Ukrainian higher education refugee students across the diaspora? Are there gaps in their education?
- There is still much unknown about students' learning and academic performance after long-term and exclusive online learning in Ukrainian universities, especially when students are living abroad while completing their studies..
- There is a need for Ukraine to collaborate with host countries to ascertain who and where Ukrainian citizens (many without passports) reside, how they are performing in academic studies and how to prepare them for a transition home to Ukraine, should they so wish.

(Continued on p. 4)



(Continued from p.3)

- How do we teach students (and adults) to question and explore disinformation before it settles in as 'truths', stereotypes and generalizations?
- Aspirational studies have had positive effects in the resettlement of adult refugees. Might they be adapted for youth within and outside of Ukraine? for teachers? administrators?
- Longitudinal studies about the transitions of the resettlement of Ukrainian refugees could enhance the understanding of mass migrations and generate systemic strengths and challenges.

We hope that this bibliography will assist readers in understanding the scope of the impact of Russia's invasion of Ukraine and its influence on youth and their education. The voices of pupils, parents, teachers and administrators offer first hand accounts of the struggles of forced migration within both host nations and Ukraine. The educational infrastructure has been tested in all participating countries and although some frailties have been identified, creative and timely flexibility and creativity have united to serve Ukrainian families everywhere. However, as the war lingers on

and depletes human, economic and spiritual resources, attitudes within host nations have also waned. Worse, among Russian disinformation and propaganda, new political actors are gaining a voice. The collected research also reveals influences on people's health and safety, on nations' economies, infrastructure and institutions, and on global traffic patterns, stock markets and political allegiances. While Ukrainians are being identified as ideal citizens/employees to boost the population of some countries, this attention also reveals the prevailing racism across Europe and magnify the brain drain and human resource costs to Ukraine.

If you would like to contribute to this bibliography, please email us a complete reference and doi.

In continued solidarity against Russia's unrelenting thirst for power and dominance and in support of aspirational flourishing,

we remain.

Drs. Olenka Bilash, Mariia Ostroha
and Oksana Butkovska

Цей спеціальний випуск бюлетеня МЦУМу містить як бібліографію, так і короткий виклад визначальних моментів, про які йдеться у статтях. Використовуючи такі ключові слова, як мова, освіта, ідентичність, українські біженці, війна, українська діаспора, волонтерство, психічне здоров'я, травма, ми знайшли понад 3000 статей. Цей список вдалося звузити приблизно до 300 статей, які стосуються досвіду та освіти українців, що були змушені залишити свої домівки під час неспровокованої атаки Росії 24 лютого 2022 року. У пошук не було включено книги чи розділи книг.

Наш огляд включає науково-обґрунтовані дослідження, проведені в Австралії, Австрії, Канаді, Чехії, Данії, Естонії, Франції, Грузії, Німеччині, Ірландії, Ізраїлі, Італії, Латвії, Литві, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччині, Туреччині, Україні, Великобританії та Сполучених Штатах Америки.

Так само, як Україна не була готова до вторгнення Росії та спустошливих нападів, більшість європейських країн не були готові до раптового прибуття та величезної кількості біженців з України. За оцінками, понад 5 мільйонів українців стали внутрішньо переміщеними особами, а ще 8 мільйонів українських біженців, переважно жінки та діти, шукали захисту по всій Європі. І ще більше потрапило до діаспор у понад 40 країнах.



Наша бібліографія поділена на десять розділів, на початку кожного з яких представлені основні моменти досліджень з певної тематики. Розділи: Інтеграція українських дітей у шкільну освіту за кордоном; зміни в освіті України, спричинені повномасштабною війною; адаптація, інтеграція та акультурація українських біженців; вибір мови і конструювання ідентичності; ЗМІ та онлайн аналіз; вплив російсько-української війни на мову; вища освіта; соціально-економічні наслідки вимушеної міграції для України та країн тимчасового перебування; травма та освітньо-психологічна підтримка; роль української діаспори.

Статті в цій збірці підкреслюють загрозу XXI століття для глобальної демократії. Це розповіді про рішучість, щедрість, страх, травму, силу духу, надію та силу людського процвітання. Загалом усі змогли засвоїти деякі цінні уроки. Багато статей рекомендували, щоб національні уряди вжили заходів щодо прогалин і недоліків, виявлених у їхніх системах в процесі організації швидкого прибуття величезної та безпрецедентної кількості українських біженців.

Перелік розвідок і останніх напрацювань, про які повідомляють громадські засоби масової інформації, також свідчить про необхідність подальших і постійних досліджень, а саме:

- Перед сім'ями постає вибір щодо використання мови як символу солідарності, спілкування між поколіннями та виживання в новому середовищі. Для розуміння цих складнощів необхідні дослідження мовної політики сім'ї.

- Яку користь отримують родини біженців від діяльності в уже розвинутих діаспорах? Чи знаходять дорослі та діти підтримку в громадських школах мови і культури? Відвідуючи церковні служби? Будучи волонтерами на громадських заходах? Який унікальний слід вони залишають у розвитку української діаспори?

- Деякі вимушені мігранти борються як з травмою, так і з вивченням місцевої мови. Чи маємо ми відомості про їхній досвід? Чи відчувають вони застій у навчанні та яка підтримка може допомогти їм подолати це?

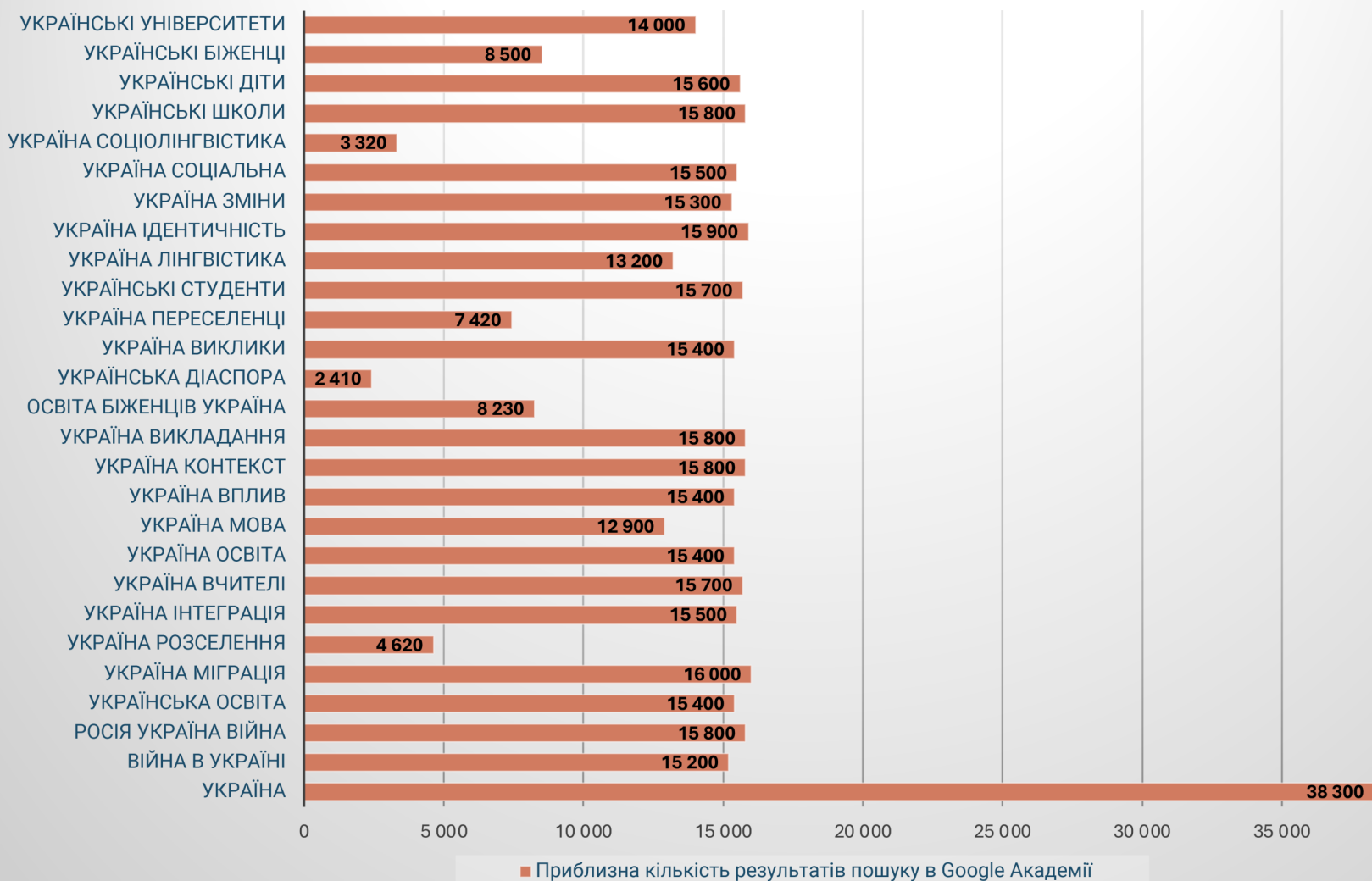
- Деякі учні-біженці прагнуть охопити шкільну програму як України, так і країни, у якій вони перебувають. Який у них досвід? Успіхи та виклики? Засвоєні уроки?

- Вчителі в багатьох країнах повідомляють, що почуваються погано підготовленими для роботи з дітьми-біженцями з особливими потребами, такими як сліпота, глухота або аутизм. Дослідження в цій галузі необхідні.

- Чи існують етнографічні дослідження про досвід викладання та навчання в бомбосховищах? Чи можемо ми почути думки учнів, батьків, учителів та директорів?

- Деякі країни, наприклад Литва, інтегрували вчителів з України у свою шкільну систему, щоб надати дітям шкільного віку додаткову підтримку. Який досвід цих вчителів? Чи є звіти про успіхи та проблеми цієї ініціативи?

(Продовження на с. 6)



(Продовження з с. 5)

- Який шкільний досвід, надії та проблеми переміщеної молоді в Україні?
- Дослідження на Заході вказують на необхідність скорочення використання мобільних телефонів/проведення часу перед екраном. Чи зроблені висновки щодо такого твердження (теорії та спостереження) стосуються учнів-біженців чи учнів у зонах бойових дій в Україні? Чи відіграють мобільні телефони позитивну роль у цих обставинах?
- По всій діаспорі з'являються приватні середні школи, щоб допомогти старшокласникам підготуватися до іспитів і дати можливість навчатися в Україні. Ми мало знаємо про ці школи, проблеми чи успіхи учнів.
- Багато студентів вищих навчальних закладів відчувають порушення в навчанні та змушені навчатися як за допомогою дистанційної, так і змішаної освіти. Потрібне дослідження якості досвіду студентів і готовності до випуску. Як керівники за кордоном ставляться до студентів з України?

- Зі зменшення кількості студентів в Україні почали об'єднуватися вищі навчальні заклади. Дослідження цього явища було б корисним.

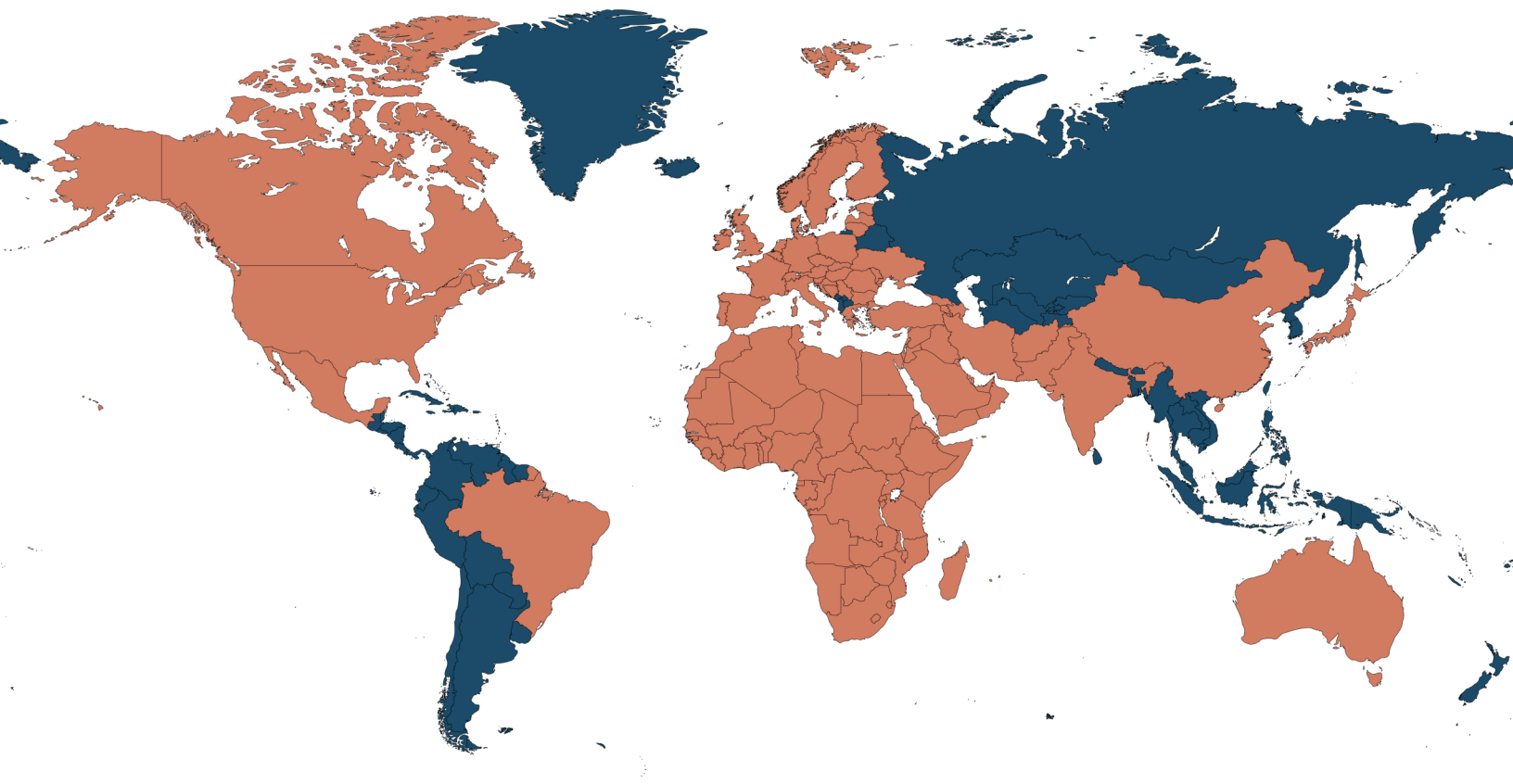
- Деякі країни, наприклад Польща, запропонували вченим з України можливість праці в сфері вищої освіти. Їхній міжкультурний досвід, успіх і труднощі також матимуть читацьку аудиторію.

- Які наслідки перерваного навчання для українських студентів-біженців в діаспорі? Чи є прогалини в їхній освіті?

- Досі є мало відомостей про навчання та успішність студентів після тривалого і виняткового онлайн-навчання в українських університетах, особливо коли студенти живуть за кордоном під час завершення навчання.

- Існує потреба співпраці України та країн тимчасового притулку українських біженців, щоб з'ясувати, хто та де проживає (багато українських громадян без паспортів), які їхні академічні показники та як їх підготувати до повернення додому, якщо вони цього захочуть.

(Продовження на с. 7)



(Продовження з с. 6)

- Як навчити учнів (і дорослих) ставити під сумнів і досліджувати дезінформацію раніше, ніж вона стане «правдою», стереотипами та узагальненнями?

- Вивчення прагнень мало позитивний вплив на переселення дорослих біженців. Чи можна застосувати це для молоді в Україні та за її межами? Для вчителів? Директорів?

- Тривалі дослідження переселень українських біженців могли б покращити розуміння масових міграцій і створити системні переваги та виклики.

Ми сподіваємося, що ця бібліографія допоможе читачам зрозуміти масштаб впливу російського вторгнення в Україну та його вплив на молодь і її освіту. Голоси учнів, батьків, вчителів та директорів з перших вуст розповідають про труднощі вимушеної міграції як у країнах тимчасового перебування, так і в Україні. Усі країни-учасниці протестували свою освітню інфраструктуру, і попри виявлені недоліки, вчасно і конструктивно об'єднати гнучкість і креативність на благо українським сім'ям. Однак, оскільки війна триває і виснажує людські, економічні та духовні ресурси, ставлення в країнах, що приймають українських біженців, також ослабло. Що ще гірше, через російської дезінформації та пропаганди набувають голосу нові політичні актори. Зібрані

дослідження також виявляють вплив на здоров'я та безпеку людей, на національну економіку, інфраструктуру та інституції, а також на глобальні моделі руху, фондові ринки та політичну прихильність. Хоча українців вважають ідеальними громадянами/працівниками для збільшення населення деяких країн, ця увага вказує на панівний расизм у Європі та збільшує відтік мізків і вартість людських ресурсів для України.

Якщо ви бажаєте зробити свій внесок у цю бібліографію, будь ласка, надішліть нам повне покликання та doi.

На знак незмінної солідарності проти неблаганної жаги Росії до влади та домінування та на підтримку прагнення процвітати,

ми залишаємось.

Д-ри Оленка Білаш, Марія Острога
та Оксана Бутковська

Theme 1: Integration of Ukrainian children in school education abroad



Education is a foundational layer of every society. Within the dozen or more years of public education, children are socialized into shared language, cultural values and ways to organize and interact with one another, and offered access to collective knowledge and ways of thinking. The routine nature of schooling also offers stability and security to young people, especially during times of war.

Upon receiving massive numbers of forced migrants from Ukraine, leading educators within receiving nations rallied to propose a philosophy and approach for the education of Ukrainian children. Most prioritized learning the local language by all family members and integrating into the social system as a means of mitigating trauma and providing socio emotional support. Some states even required learners to attend state schools in order to receive social assistance.

In addition to facilitating acculturation of refugees into the national culture and language, other reported schooling priorities included ensuring psychological adjustment of the refugee students by creating a safe, supportive, and welcoming school environment; and providing students with opportunities to learn and be academically successful.

Although the integration of Ukrainian children into state education in EU countries varied across nations, they generally included the following formats: separate classes for migrant students, where the educational process is mainly aimed at mastering the language of instruction; separate classes for migrant students with the opportunity to master certain disciplines (art, music) in general classes; regular classes with additional language courses for migrant students; distance learning on Ukrainian educational platforms. Additional support was also offered in classrooms in some countries by integrating teaching staff from Ukraine, for whom additional legal regulations on employment had to be developed in EU countries.

The process of acculturation of Ukrainian students is usually based on the practical implementation of bi-cultural education. Some countries such as Turkey have tried to achieve this through the introduction of subjects related to the national culture of Ukraine and the host country into the curriculum, an enrichment of basic educational disciplines with national issues of both countries and mandatory inclusion of linguistic and cultural information in language programs.

(Continued on p. 9)



(Continued from p.8)

The Czech Republic integrated Ukrainian history with Czech history in the elementary school curriculum.

Many nations conducted research within their school jurisdictions to monitor decisions made and being made about how to manage the sudden arrival of thousands of forced migrants fleeing the Russian attacks. These state-funded empirical studies (interviews and surveys) with local administrators and teachers in most countries also identified gaps and systemic challenges within their educational systems and offered recommendations for amelioration.

Research with Ukrainian parents and students in these same jurisdictions revealed their challenges, including a) the difficulty and frustration of learning the local language of education; b) not feeling motivated to engage in studies at the secondary level; c) feeling socially isolated, especially without knowing the language of peers; d) entering Russian medium schools (in some countries) where they encountered anti-Ukraine sentiments among peers and instructors; and e) anxiety over not being able to pursue post-secondary education. Many parents initially imagined their forced migration to be temporary and short term and expected their children to pursue Ukraine's curriculum through online distance learning at home. Eventually, however, most learners found themselves in host-state schools.

High school students recognized that language proficiency is a precursor to advanced studies and noted the short time allotted to achieving the required lin-

guistic competency alongside mastering the content of the state curriculum. Further, they expressed concern over gaining access to HEIs in Ukraine. Some also noted that their window for pursuing post secondary education was shrinking.

Research with displaced high school students identified a number of trajectories that they follow. Thinking of the long-term, some youth explored post-secondary options within the new nation and sought academic achievement, especially after learning that post-secondary education in their host country was free of charge. Others prioritized learning the language and integrating into school life, local community and peer groups. They experienced less psychological anxiety, greater life satisfaction and average academic performance. Studies noted that improvements in the social and academic skills of Ukrainian students are attributed primarily to the enhancement of their language skills. In Germany, while assessing the efficiency of the transition period of a mixed-aged group of newly arrived Ukrainian children, researchers note the desire to have additional language classes as an instrument of socialization and making new interpersonal connections.

Due to the forced migration of Ukrainian school-age children, there has been a great increase in the teaching of Ukrainian as a heritage language in public and community schools. Common challenges in teaching heritage language include limited resources, needing support to identify effective classroom approaches, and community involvement.

Тема 1: Інтеграція українських дітей в шкільну освіту за кордоном



Освіта є основою кожного суспільства. Впродовж десяти чи більше років навчання діти проходять процес соціалізації за допомогою спільної мови, культурних цінностей і способів організації та взаємодії один з одним, а також отримують доступ до колективних знань і способів мислення. Щоденне шкільне життя також дає молодому поколінню відчуття стабільності і безпеки, особливо в час війни.

Прийнявши величезну кількість вимушених мігрантів з України, провідні педагоги різних країн об'єдналися, щоб запропонувати філософію та підхід до освіти українських дітей. Найбільш пріоритетним стало вивчення місцевої мови всіма членами сім'ї та інтеграція в соціальну систему як засіб пом'якшення травми та надання соціально-емоційної підтримки. Деякі країни навіть вимагали від учнів відвідувати державні школи, щоб отримувати соціальну допомогу.

Окрім сприяння пристосуванню біженців до національної культури та мови, іншими пріоритетами шкільного навчання стало забезпечення психологічної адаптації учнів-біженців шляхом створення безпечного, сприятливого та доброзичливого шкі-

льного середовища; надання учням можливостей вчитися та бути успішними в навчанні.

Хоча інтеграція українських дітей у державну освіту в країнах ЄС відбувалася по-різному, загалом можна виокремити такі формати: окремі класи для учнів-мігрантів, де навчальний процес здебільшого спрямований на оволодіння мовою навчання; окремі класи для учнів-переселенців з можливістю вивчати окремі дисципліни (мистецтво, музика) у загальних класах; регулярні заняття з додатковими мовними курсами для учнів-мігрантів; дистанційне навчання на українських освітніх платформах. У деяких країнах була також запропонована додаткова підтримка шляхом залучення вчителів з України, для яких у країнах ЄС необхідно було розробити додаткові правові норми щодо працевлаштування.

Процес культурної адаптації українських школярів зазвичай ґрунтується на практичній реалізації бікультурної освіти. Деякі країни, зокрема Туреччина, намагалися досягти цього за допомогою введення в навчальний план предметів,

(Продовження на с. 11)

(Продовження з с. 10)



пов'язаних з національною культурою України та країни перебування, збагачення базових навчальних дисциплін національною тематикою обох країн та обов'язкового включення лінгвокультурної інформації необхідної лінгвістичної компетенції разом із засвоєнням змісту державної програми. Крім того, вони висловили стурбованість отриманням доступу до ВНЗ в Україні. Деякі також стверджували, що їхні можливості для здобуття мовних програм. Чехія інтегрувала історію України та історію Чехії в програму початкової школи.

Багато країн провели дослідження в межах своїх шкільних юрисдикцій з метою відстежити рішення, ухвалені для того, щоб впоратися з раптовим прибуттям тисяч вимушених мігрантів, які тікають від нападів Росії. Ці фінансовані державою емпіричні дослідження (інтерв'ю та опитування) з місцевими адміністраторами і вчителями виявили прогалини та системні проблеми в освітніх системах більшості країн, а також надали рекомендації щодо покращення.

В результаті досліджень, проведених в тих самих юрисдикціях з батьками та учнями, було виявлено їхні проблеми, зокрема: а) труднощі та розчарування у вивченні місцевої мови навчання; б) відсутність мотивації до навчання в середній школі; в) відчуття соціальної ізоляції, особливо без знання мови однолітків; г) вступ до російських середніх шкіл (у деяких країнах), де вони стикалися з антиукраїнськими настроями серед однолітків та вчителів; та е) занепокоєння через неможливість продовжити освіту після закінчення школи. Багато батьків спочатку вважали свою вимушену міграцію тимчасовою і короткою, та очікували, що їхні діти навчатимуться за українською програмою дистанційно. Однак згодом більшість учнів опинилися в школах країн перебування.

Старшокласники визнали, що оволодіння мовою є передумовою для поглибленого навчання, і відзначили короткий час, відведений на досягнення вищої освіти обмежені.

Інтерв'ю з переміщеними учнями старших класів визначило ряд траєкторій для їхніх подальших дій. Думаючи про довгострокову перспективу, дехто з них вивчав варіанти здобуття вищої освіти в новій країні та прагнув покращити свої академічні досягнення, особливо дізнавшись, що вища освіта в країні їхнього перебування була безкоштовною. Імовірно, групи новоприбулих, науковці зауважили бажання учнів мати додаткові мовні заняття як інструмент соціалізації та встановлення нових міжособистісних зв'язків.



Через вимушену міграцію українських дітей шкільного віку в державних і громадських школах значно зросла потреба у викладанні української мови як успадкованої. Основними викликами, що постають перед вчителями в процесі навчання успадкованої мови, є обмежені ресурси, потреба в підтримці для визначення ефективних підходів роботи в класі та залучення громади.



1. Воєвутко, Н. (2023). Європейська політика освітньої інтеграції українських дітей з міграційною біографією: досвід Республіки Кіпр. *Український Педагогічний журнал*, 1, 14–24. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-14-24>
2. Воронченко, К., Овсянікова, О., & Расвська, Я. (2024). Виклики та стратегії адаптації українських дітей-біженців в освітніх установах Польщі. *Матеріали конференцій МЦНД*, 537–540. <https://doi.org/10.62731/mcnd-25.10.2024.006>
3. Козьменко, О. (2024). Важливість демократичного виховання українських дітей-біженців під час вимушеного перебування за кордоном. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 1(2), 87–96. <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-109-2-87-96>
4. Локшина, О., Джурило, А., Максименко, О., & Шпарик, О. (2022). Підтримка ЄС інтеграції українських дітей і молоді в системи освіти держав-членів в умовах війни РФ проти України: стратегічні орієнтири та успішні практики. *Український Педагогічний журнал*, 3, 6–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-6-19>
5. Birman, I., & Zabrodskaia, A. (2024). The relationship of the three “As” of adaptation: Acculturation, adjustment, and academic engagement of Ukrainian war refugees in Estonia’s schools. *International Journal of Intercultural Relations*, 102, 102034. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2024.102034>
6. Cahan, E. (2023). Educating adolescent Ukrainian war refugees: Current practices and recommendations to address complex learning needs. *WWU Graduate School Collection*, 1233. <https://cedar.wwu.edu/wwuet/1233>
7. Ciuladiene, G. (2024). Migrant children and integration-related challenges in Lithuania: The opinions of educators (A case study). *Social Sciences*, 13(10), 501. <https://doi.org/10.3390/socsci13100501>
8. Davis, S. (2024). Refugee-background students in Canadian French immersion programs: Exploring the perspectives and ideologies of educators. *Canadian Journal of Applied Linguistics*, 30(2), 96-124. <https://doi.org/10.37213/cjal.2024.33541>
9. Demianiuk, A., & Isayev, K. (2024). Tasks of intercultural education in the conditions of Ukrainian-Turkish bilingualism. *Scientific Journal of Polonia University*, 65(4), 9–18. <https://doi.org/10.23856/6501>
10. European Commission: European Education and Culture Executive Agency. (2022). *Supporting refugee learners from Ukraine in schools in Europe*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2797/066388>
11. Franczak, I. B., & Lutz, A. C. (2024). Kids in limbo: War, uncertainty, and the school experiences of Ukrainian refugee students in Poland. *Sociological Forum*, 39(4), 413–426. <https://doi.org/10.1111/socf.13022>
12. Hlado, P., Lojdová, K., Obrovská, J., Šedřová, K., Lintner, T., Fico, M., & Stupak, O. (2024). “The schools try, but...”: A holistic perspective on the social adaptation of Ukrainian refugee students in Czech schools. *Learning, Culture and Social Interaction*, 48, 100854. <https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2024.100854>
13. Jakavonytė-Staškuvienė, D. (2023). Models for organising the education of Ukrainian children who have fled the war in Lithuanian municipalities: Psychological, material, and linguistic support. *Social Sciences*, 12(6), 334. <https://doi.org/10.3390/socsci12060334>
14. Jireček, M., Bednář, M., & Moravec, J. (2023). Ukrainian pupils in Czech schools and history lessons – Teaching materials, knowledge, testing and assessment. *Czech-Polish Historical and Pedagogical Journal*, 15(1–2). <https://doi.org/10.5817/cphpj-2023-004>
15. Kollender, E., & Schwendowius, D. (Eds.). (2026). New relations of inclusion and exclusion? Educational institutions in the context of forced migration from Ukraine. *European Educational Research Journal*. <https://shorturl.at/4zMMY>

(Continued on p. 13)

(Continued from p.12)

16. Lintner, T., Diviák, T., Šed'ová, K., et al. (2023). Ukrainian refugees struggling to integrate into Czech school social networks. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10, 409. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-01880-y>
17. Morali, F., & Manoli, P. (2024). How do refugee children perceive their plurilingualism? Exploring children's representations of their linguistic repertoires through language portraits. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 1–19. <https://doi.org/10.1080/13670050.2024.2430257>
18. Moskalets, O., Gryshchenko, O., Tsapro, G., & Tsapro, O. (2024). Academic adaptation of displaced children: A case study of a mixed-aged class in Germany. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 78(1), 24–43. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2024.1.3>
19. Orobchuk, D., & Skintey, L. (2024). Lifeworld dimensions in language education and the integration of refugee students in Germany: Results from a study with Ukrainian refugees. *Glottodidactica. An International Journal of Applied Linguistics*, 51(1), 45–66. <https://doi.org/10.14746/gl.2024.51.1.3>
20. Šed'ová, K., Obrovská, J., Hlado, P., Lojdová, K., Machovcová, K., Stupak, O., Lintner, T. (2024). 'They usually look happy': Approaches to the adaptation of Ukrainian refugees in Czech schools. *Pedagogy, Culture & Society*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/14681366.2024.2362965>
21. Shevchuk-Kliuzheva, O. (2024). Speech development challenges for Ukrainian children in forced migration: The role of primary and secondary social contexts. *Zapiski z Ukraïns'kogo Movoznavstva*, 31, 435–445. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309464>
22. Sitkar, V., & Sitkar, S. (2024). Features of integration and social adaptation of Ukrainian refugee children in the German education system. *Distance Education in Ukraine: Innovative, Normative-Legal, Pedagogical Aspects*, 1(4), 440–448. <https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.18926>
23. Toros, K., Kozmenko, O., & Falch-Eriksen, A. (2024). "I just want to go home, is what I need" – Voices of Ukrainian refugee children living in Estonia after fleeing the war. *Children and Youth Services Review*, 158, 107461. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.107461>
24. Woltran, F., Hassani, S., & Schwab, S. (2023). Schooling of refugee students from Ukraine in Austria and its risk for creating educational inequity. *Journal of Language, Identity & Education*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/15348458.2023.2275741>
25. Woltran, F., Hassani, S., & Schwab, S. (2024). Pull-out classes for newly arrived students from Ukraine – An obstacle to social inclusion. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/15562948.2024.2433515>

Theme 2: Changes in education in Ukraine caused by full-scale war



This category of articles brings to light the context of education in Ukraine and its prospects for the future.

The experience of learning during the COVID-19 pandemic eased a quick transition and adaptation to the distance learning format imposed during martial law in Ukraine. However, distance learning still carries the risks of poor quality education and academic performance. This includes research confirmation that distance learning leads to an increase in the workload of students and teachers, and a deterioration in the psycho-emotional state of participants during the educational process.

Students are missing online and offline classes due to air raids and threats of artillery shelling, as well as power, internet, and mobile phone outages due to the shelling. Despite the difficult working conditions and constant challenges, teachers try to adhere to the curriculum which often entails combining topics, reducing the number of tasks for independent study, and using asynchronous learning - for example, posting video recordings of lessons and educational materials on electronic platforms.

As for how Ukraine can prepare the education system to function after the war, in 2024 Ukraine created a national multi-subject test (NMT) and offered it in temporary examination centers in 57 cities in 32 countries. This initiative is designed as motivation for Ukrainian youth living abroad to exercise their right to enter domestic universities.

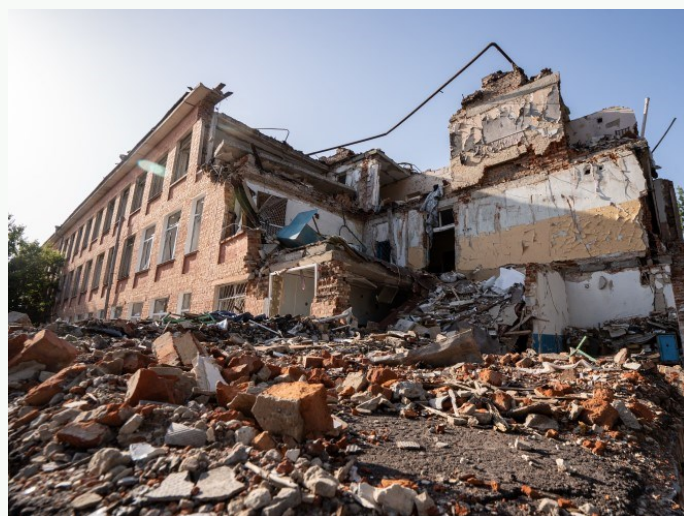
How else learner-refugees might be lured back into Ukraine's education system raises additional queries as there are currently no accurate statistics on how many children have left Ukraine, no student registries in Ukraine, no reliable means to organize communication with students abroad, and no information on the

educational outcomes of students at different stages of education, for example, what they know in 4th or 9th grades. In order to identify gaps in knowledge and skills caused by the war, a qualitative diagnosis of student success at different levels of education in basic educational subjects is needed.

Current publications on the problem offer measures that will help solve this problem, but require annual attention. Among them we find studies about students' experiences of their second-year of education during war; the challenges of studying during the holidays and being tutored at state expense; the creation of integrated classes; the revision and adaptation of educational programs; the development of additional content on key educational topics; the development of additional high-quality educational content focused on topics that require catch-up; methodological training of teachers for working with students who have gaps in their skills and knowledge..

Researchers raise many questions about future plans: Because it is education and culture that make a nation a nation, what will a new curriculum look like? How will teachers be trained? How will a new educational network be formed? What will the financial autonomy of educational institutions mean in the post-war reconstruction of Ukraine? How will the state meet the expectations of students and parents who have been schooled abroad and experienced a more engaging style of education?

Government documents suggest that work is underway on a long-term plan for the restoration of the education sector, which includes not only rebuilding the destroyed infrastructure, but also continuing the reform of the New Ukrainian School (NUS) and creating a more capable school network.



Тема 2: Зміни в освіті України, спричинені повномасштабною війною



Ця група статей висвітлює питання освіти в Україні та її перспективи на майбутнє.

Досвід навчання під час пандемії COVID-19 полегшив швидкий перехід та адаптацію до дистанційного формату навчання, запровадженого під час воєнного стану в Україні. Однак дистанційне навчання все ще загрожує низькою якістю освіти та академічної успішності. Крім того, дослідження підтверджують, що дистанційне навчання призводить до збільшеного навантаження на учнів і вчителів, а також погіршує психоемоційний стан учасників навчального процесу.

Учні пропускають онлайн- і офлайн-заняття через повітряні тривоги та загрози артилерійських обстрілів, а також через відключення електроенергії, інтернету та мобільного зв'язку. Незважаючи на складні умови роботи та постійні виклики, вчителі намагаються дотримуватися навчальної програми, яка часто передбачає об'єднання тем, зменшення кількості завдань для самостійного опрацювання, використання асинхронного навчання – наприклад, розміщення відеозаписів уроків та навчальних матеріалів на електронних платформах.

Щодо питання, як Україні підготувати систему освіти до функціонування після війни, то в 2024 році Україна запропонувала пройти національний мультипредметний тест (НМТ) у тимчасових екзаменаційних центрах у 57 містах 32 країн світу. Ця ініціатива створена як мотивація для української молоді, яка проживає за кордоном, реалізувати своє право вступати до вітчизняних вишів.

Питання, як інакше можна повернути учнів-біженців в українську систему освіти, викликає додаткові запитання, оскільки наразі немає точної

статистики про те, скільки дітей виїхало з України, відсутні реєстри учнів в Україні, немає надійних засобів організації спілкування з учнями за кордоном, немає інформації про навчальні результати учнів на різних етапах навчання, наприклад, що вони знають у 4 чи 9 класах. Для виявлення прогалин у знаннях і вміннях, зумовлених війною, необхідна якісна діагностика успішності учнів на різних рівнях навчання з основних навчальних предметів.

Сучасні публікації з цього питання пропонують заходи, які допоможуть вирішити цю проблему, але потребують щорічної уваги. Серед них знаходимо: досвід повторного навчання під час війни; навчання під час канікул і репетиторство за державний кошт; створення інтегрованих класів; перегляд та адаптація навчальних програм; розробка додаткового контенту з ключових навчальних тем; розробка додаткового якісного освітнього контенту, орієнтованого на теми, які потребують надолуження; методична підготовка вчителів до роботи з учнями, які мають прогалини в вміннях і знаннях.

Дослідники ставлять багато запитань щодо майбутніх планів: оскільки освіта і культура роблять націю нацією, як виглядатиме нова навчальна програма? Як будуть готувати вчителів? Як буде формуватися нова освітня мережа? Що означатиме фінансова автономія навчальних закладів у повоєнній відбудові України? Як держава виправдає очікування учнів і батьків, які навчалися за кордоном і відчули більш привабливий стиль навчання?



Урядові документи свідчать про те, що триває робота над довгостроковим планом відновлення освітньої галузі, який передбачає не лише відбудову зруйнованої інфраструктури, а й продовження реформи Нової української школи (НУШ) та створення ефективної мережі шкіл.

1. Деркачова, О., & Дибовська, О. (2024). Формування мовленнєвої компетентності молодшого школяра: лексика війни. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 11(1), 119–129. <https://doi.org/10.15330/jpnu.11.1.119-129>
2. Топузов, О., & Данко, А. (2023). Система освітнього партнерства закладу загальної середньої освіти України в умовах війни. *Український Педагогічний журнал*, 3, 5–12. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-5-12>
3. Шелестова, Л. (2023). Навчальні втрати учнів в умовах війни: сутність, діагностика та шляхи подолання. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*, 1(30), 62–72. [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1\(30\)-62-72](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-62-72)
4. Локшина, О., Глушко, О., Джурило, А., Кравченко, С., Максименко, О., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). Організація освіти в умовах війни: рекомендації міжнародних організацій. *Український педагогічний журнал*, 2, 5-18. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-5-18>
5. Локшина, О., Глушко, О., Джурило, А., Кравченко, С., Максименко, О., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). *Освіта в реаліях війни: орієнтири міжнародної спільноти: оглядове видання*. Пед. думка. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55>
6. Мельник, М. (2022). Освіта в умовах воєнного стану: результати опитування. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4130>
7. Продан, В. (2023). Освіта в умовах війни та надзвичайних ситуацій: досвід країн та перспективи для України. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право*, 1(78), 126-132. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.20>
8. Прохоренко, Л. (2022). Наука і освіта в умовах війни: інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4133>
9. Горіховський, М., & Оганесян, В. (2022). Використання різних видів навчання студентів фахової передвищої освіти в умовах війни, теорія та практика. *Український Педагогічний журнал*, 3, 77–89. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-77-89>
10. Лапчинський, В., Горіховський, М., Оганесян, В., & Кондрашов, О. (2023). Вплив війни на освіту: формування толерантності та стресостійкості у студентів закладів фахової професійної підготовки. *Професійно-прикладні дидактики*, 1, 7–11. <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2023-1-1>
11. Слюсаревський, М., & Григоровська, Л. В. (2022). Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах війни. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4129>
12. Londar, L., & Pietsch, M. (2023). Providing distance education during the war: The experience of Ukraine. *ITLT*, 98(6), 31–51. <https://doi.org/10.33407/itlt.v98i6.5454>
13. Pidzamecky, Ulana Plawuszcak (2024) *Flourishing or floundering? Exploring Ukrainian elementary school teacher understandings of their professional experience*. Ed.D thesis, University of Glasgow. <https://theses.gla.ac.uk/84651/>

Theme 3: Adaptation, integration, and acculturation of Ukrainian refugees



This set of articles discusses some factors that influence the adaptation, integration and acculturation of Ukrainian refugees. Additional factors are intermingled in other categories.

Most refugees fleeing war arrive with limited material items or finances and some may not even have personal identification documents. They typically do not speak the language of the host country and must rely on the social services of the host nation to navigate initial settlement (access to housing, employment, education, and medical services). Many experience a downshifting in their employment status, challenges in language learning and profound sadness and loneliness for their former lives and homelands. They face competing needs for economic, physical and emotional security in their cultural adaptation. They must maintain their own mental health while acculturating themselves and their families to the new systems of everyday life. Studies suggest that with support, refugees can successfully overcome the obstacles of this process and develop resilience.

Setting aspirations, and accepting that they may change over time, reveals the complexities of self reconstruction and socialization. Providing hope for a new life means offering refugees meaningful choices within the parameters of forms of affordable and accessible culturally appropriate health and social services.

Children going through the adaptation process highlighted their struggles with socialisation and a fear of rejection. In one study Ukrainian children described their experience in education as unfolding in three phases: initially, they engaged in passive observation and limited interaction with classmates, after which active participation enabled them to express optimism but also fear of not meeting language proficiency requirements. Third, the children emphasised a strong

need for psychological support to address trauma and stress resulting from the war and displacement.

Some studies pointed to the significance of volunteering in assisting refugees. On the one hand, volunteers from the host nation, diaspora and international organizations have supported Ukrainians within and outside the country both in resettlement and in overcoming the physical and psychological devastation brought on by the war. Volunteer professional psychologists, counselors, and relief workers assist civilians and refugees to recover and return to a routine life for many. On the other hand, studies also revealed the benefits that becoming a volunteer offered some Ukrainians in forced migration. Meeting locals, developing empathy for others, and feeling a purpose helped to assuage personal mental health challenges.

War puts civilians' lives in a limbo in which psychologists and helpers in the war-ridden and host countries can provide meaningful support. Mental health professionals may be needed for both short-term and prolonged trauma of living with war and post-traumatic stress disorder (PTSD). Many studies pointed to the need for such services to be available in Ukrainian.

Immigrants' perception of their status in a new society is largely affected by their degree of fluency in the local language. Some researchers are paying special attention to the processes of interaction between Ukrainian and the languages of host countries, with particular interest in their coexistence and mutual influence in various spheres of socio-cultural communication.

A number of articles compared and contrasted the attitudes of local citizens towards refugees from Ukraine versus Syria/Afghanistan/Yemen, recommending a need for greater inclusion and tolerance among their citizenry. In one UK study participants saw Ukrainians as more similar to themselves and less threatening, and were more willing to help, hire and donate money to them.



Тема 3: Адаптація, інтеграція та акультурація українських біженців

У цій серії статей обговорюються деякі чинники, що впливають на адаптацію, інтеграцію та акультурацію українських біженців. Додаткові фактори також висвітлені в інших категоріях.

Більшість біженців, які тікають від війни, прибувають з обмеженими речами чи фінансами, а деякі можуть навіть не мати документів, що посвідчують особу. Зазвичай вони не розмовляють мовою країни, яка їх приймає, і змушені покладатися на соціальні служби, щоб зорієнтуватися у початкових етапах поселення (доступ до житла, працевлаштування, освіти та медичних послуг). Багато людей відчувають, як знизився їхній статус в сфері зайнятості, труднощі у вивченні мови та глибокий смуток і самотність за колишнім життям і батьківщиною. Вони стикаються з конкуруючими потребами в економічній, фізичній та емоційній безпеці під час своєї культурної адаптації. Вони повинні підтримувати власне психічне здоров'я, привчаючи себе та свої родини до нових систем повсякденного життя. Дослідження показують, що за підтримки біженці можуть успішно подолати перешкоди цього процесу та розвинути стійкість.

Встановлення прагнень і прийняття того, що вони можуть змінюватися з часом, розкриває складність самовідбудови та соціалізації. Забезпечувати надію на нове життя означає пропонувати біженцям значущий вибір у межах недорогих і доступних медичних і культурно відповідних соціальних послуг.

Діти, які проходили процес адаптації, підкреслювали свої проблеми із соціалізацією та страх бути відкинутими. В одному дослідженні українські діти описали свій досвід навчання як такий, що розгортався у три фази: спочатку вони були залучені до пасивного спостереження та обмеженої взаємодії з однокласниками, після чого активна участь дала їм змогу висловити певний оптимізм, але також страх не відповідати вимогам щодо знання мови. По-третє, діти підкреслили сильну потребу в психологічній підтримці для подолання травми та стресу, спричинених війною та переміщенням. Деякі дослідження вказують на важливість волонтерства для надання допомоги біженцям. З одного боку, волонтери, діаспора та міжнародні організації підтримували українців всередині та поза межами країни як у питаннях переселення, так і в подоланні фізичного та психологічного руйнування, спричиненого війною. Волонтери-професійні психологи, консультанти та

гуманітарні працівники допомагають цивільним особам і біженцям відновитися та повернутися до звичного життя. З іншого боку, дослідження також виявили переваги, які отримують українці у вимушеній міграції, коли самі стають волонтерами. Зустрічі з місцевими жителями, розвиток співчуття до інших і відчуття мети допомогли пом'якшити особисті проблеми з психічним здоров'ям.

Війна ставить життя мирних жителів у безвихідь, у якій психологи та помічники в охоплених війною країнах та країнах тимчасового притулку можуть надати суттєву підтримку. Фахівці з питань психічного здоров'я можуть знадобитися як для короткочасних, так і для тривалих травм життя з війною та посттравматичним стресовим розладом (ПТСР). Багато досліджень вказували на необхідність надання таких послуг українською мовою.



Сприйняття іммігрантами свого статусу в новому суспільстві значною мірою залежить від того, наскільки вільно вони володіють місцевою мовою. Деякі дослідники приділяють особливу увагу процесам взаємодії української мови з мовами країн перебування, приділяючи особливу увагу їхньому співіснуванню та взаємовпливу в різних сферах соціокультурної комунікації.

Кілька статей порівнювали та протиставляли ставлення місцевих жителів до біженців з України та Сирії/Афганістану/Ємену, рекомендуючи необхідність більшого залучення та толерантності серед своїх громадян. Учасники одного британського дослідження вважали українців більш схожими на себе та менш загрозливими, і тому були більш готові допомагати, наймати та жертвувати їм гроші.

1. Баннікова, К. (2023). Феномен соціальної адаптації вимушених українських мігрантів у країнах Східної Європи: деякі моделі, механізми регулювання. *Migration & Law*, 3(1–2), 28–41. <http://doi.org/10.32752/2786-5185-2023-3-1-2-28-41>
2. Єфімова, А. (2023). Інтерсуб'єктний підхід у дослідженні соціально-психологічної адаптації українців до вимушеної міграції. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 4(30). <https://doi.org/10.31108/2.2023.4.30.2>
3. Білан, М. (2023). Освітні програми для дорослих іммігрантів у Канаді. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*, 3, 121–127. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-3-121-127>
4. Головка, Л., & Королик-Бойко, Л. (2022). Ukrainian refugees in Italy: Activities and assistance of Caritas and «Mist-Il Ponte» Association. *Demography and Social Economy*, 50(4), 75–89. <https://doi.org/10.15407/dse2022.04.075>
5. Грибко, О., & Харківська-Дзюба, Ж. (2024). Соціальна підтримка громадян України-мігрантів у новому соціокультурному середовищі (на прикладі Португалії). *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства, 1, 95–100. <https://doi.org/10.20998/2227-6890.2024.1.14>
6. Котов, В., & Клименко, І. (2024). Інтеграція релігійних та культурних аспектів у програму комплексної медико-психологічної допомоги для біженців. *Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я*, 1(15), 96–101. <https://doi.org/10.32689/2663-0672-2024-1-17>
7. Al-Hamad, A., Meterskey, K., Yoon, R., McLane-Davison, D., Yasin, Y. M., Gare, C., & Hingorani, M. (2024). Ukrainian refugee women's experiences of settlement and navigating health and social services in Canada. *International Journal of Healthcare*, 10(1), 10–21. <https://doi.org/10.5430/ijh.v10n1p10>
8. Barker, K., Victor, D. A., & Day, C. R. (2024). Communication and cultural strategies impacting Ukrainian refugees and others involved. *Global Advances in Business Communication*, 11(1), 1. <https://commons.emich.edu/gabc/vol11/iss1/1>
9. Bondarenko, V., & Davydova, T. (2024). Social and socio-linguistic aspects of adaptation of Ukrainian war refugees in Canada. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*, 5, 1–8. <https://doi.org/10.32782/philspu/2024.5.1>
10. Brücker, H., Ette, A., Grabka, M. M., Kosyakova, Y., Niehues, W., Rother, N., Spieß, C. K., Zinn, S., Bujard, M., Cardozo Silva, A. R., Décieux, J. P., Maddox, A., Milewski, N., Sauer, L., Schmitz, S., Schwanhäuser, S., Siegert, M., Steinhauer, H., Tanis, K. (2023). Ukrainian refugees in Germany: Evidence from a large representative survey. *Comparative Population Studies*, 48, 395–424. <https://doi.org/10.12765/CPoS-2023-16>
11. Childress, S., Shrestha, N., Russ, S., Berge, J., Roy, K., Lewin, A., Perez-Brena, N., Feinberg, M., & Halfon, N. (2025). A qualitative study of adaptation challenges of Ukrainian refugees in the United States. *Children and Youth Services Review*, 169, 108039. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.108039>
12. Chybis, L., Lamping, S., Dobinson, T., & Ford, K. (2024). *English as a barrier on the pathway of professional transitioning of Ukrainian migrant teachers in Australia*. Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku. <https://surl.li/zflxow>

(Continued on p. 20)

(Continued from p.19)

13. Cooper, M. (2024). Refugees and the EU: A study of the preferential treatment of Ukrainian refugees. *Richard T. Schellhase Essay Prize in Ethics*, 27. https://digitalcommons.ursinus.edu/ethics_essay/27
14. De Coninck, D. (2023). The refugee paradox during wartime in Europe: How Ukrainian and Afghan refugees are (not) alike. *International Migration Review*, 57(2), 578-586. <https://doi.org/10.1177/01979183221116874>
15. Deliu, A., & Trifan, E. (2023). Ukrainian refugees in Bucharest: Integration, obstacles, and future plans. *Journal of Community Positive Practices*, 4, 3–20. <https://doi.org/10.35782/JCPP.2023.4.01>
16. Dobiášová, M. (2024). Postavení ukrajinských uprchlíků v Evropě – Případová studie České republiky a Francie. *Politické Vedy*, 27(1), 43–62. <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2024.27.1.43-62>
17. Flaherty, M., & Ivaniuk, Y. (2023). Ukrainian Canadian newcomers' stories, hopes, and dreams: Adapting to a new multicultural reality. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 6(1), 47–60. <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v6i1.158>
18. Hernes, V., Aasland, A., Deineko, O., & Handå Myhre, M. (2024). Where does the future lie? Initial aspirations for return among newly arrived Ukrainian refugees in Norway. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 51(1), 79–100. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2024.2383729>
19. Isański, J., & Nowak, M. (2023). Auto-biographies of Ukrainian war refugees. From forced migration to anchoring. *Studia Politologiczne*, 68, 209-230. <https://doi.org/10.33896/spolit.2023.68.12>
20. Jelínková, M., Plaček, M., & Ochraňa, F. (2023). The arrival of Ukrainian refugees as an opportunity to advance migrant integration policy. *Policy Studies*, 45(3–4), 507–531. <https://doi.org/10.1080/01442872.2023.2289576>
21. Johnston, J., Mierzecka, A., Tóth, M., Paul, M., Kisilowska-Szurmińska, M., Khosrowjerdi, M., Vårheim, A., Rydbeck, K., Jochumsen, H., Hvenegaard Rasmussen, C., Pálsdóttir, Á., Olson, A., Skare, R., & Mathiasson, M. H. (2024). Public libraries' role in supporting Ukrainian refugees: A focus on Hungary and Poland. *Journal of Librarianship and Information Science*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/09610006241259490>
22. Krilić, S. C., & Zavratinik, S. (2025). Uncertainties of temporary protection: Forcibly displaced people from Ukraine and Bosnia and Herzegovina. *Global Networks*, 25, e12508. <https://doi.org/10.1111/glob.12508>
1. Lemoine-Rodríguez, R., Mast, J., Mühlbauer, M., Mandery, N., Biewer, C., & Taubenböck, H. (2024). The voices of the displaced: Mobility and Twitter conversations of migrants of Ukraine in 2022. *Information Processing & Management*, 61(3), 103670. <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2024.103670>
2. Łukaszewicz, B. (2024). The role of cultural lexis in foreign language teaching: The example of Polish as a foreign language. *Roczniki humanistyczne*, 72(10), 91–105. <https://doi.org/10.18290/rh247210.6>
3. Migliorini, L., Olcese, M., Cardinali, P., & Prestia, D. (2023). Community resilience among Ukrainian refugees: what is the role of the host community in recovery from forced migration? *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1-4. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1206304>

(Continued on p. 21)

(Continued from p.20)

26. Mitrică, B., Bălteanu, D., Damian, N., Saghin, D., Precup, I., Ilieș, M., Lupchian, M.-M. (2024). Ukrainian refugees in Romania: Perception and social challenges. *Disasters*, 49(1), e12660. <https://doi.org/10.1111/disa.12660>
27. Moise, A. D., Dennison, J., & Kriesi, H. (2023). European attitudes to refugees after the Russian invasion of Ukraine. *West European Politics*, 47(2), 356–381. <https://doi.org/10.1080/01402382.2023.2229688>
28. Motruk, S. (2023). The policy of the Czech Republic towards refugees of the Russian-Ukrainian war: main trends and new challenges. *Ěvropské a Istorické Studii*, 25, 59–73. <https://doi.org/10.17721/2524-048x.2023.25.5>
29. Sauer, L., Ette, A., Steinhauer, H. W., Siegert, M., & Tanis, K. (2023). Spatial Patterns of Recent Ukrainian Refugees in Germany: Administrative Dispersal and Existing Ethnic Networks. *Comparative Population Studies*, 48. <https://doi.org/10.12765/CPoS-2023-11>
30. Shatberashvili, N. (2024). Social service response to the needs of the Ukrainian refugees. *Journal of Human Rights and Social Work*, 9(3), 485–495. <https://doi.org/10.1007/s41134-024-00332-0>
31. Sinclair, S., Granberg, M., & Nilsson, T. (2024). Love thy (Ukrainian) neighbour: Willingness to help refugees depends on their origin and is mediated by perceptions of similarity and threat. *British Journal of Social Psychology*, 63(2), 499–517. <https://doi.org/10.1111/bjso.12691>
32. Team TMC. (2024). *The Migration Conference 2024 Selected Papers*. Transnational Press London. <https://surl.li/xxirat>
33. Tendencies of adaptation and integration of immigrants from Ukraine in the European Union after the aggression of the Russian Federation against Ukraine. (2023). *Baltic Journal of Economic Studies*, 9(2), 73–90. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-2-73-90>
34. Walawender, P., Liszka, D., & Szczygieł, E. (2024). “What I want versus what I will agree to”—An analysis of the views of Ukrainian refugees toward work. *Social Sciences*, 13(1), 14. <https://doi.org/10.3390/socsci13010014>
35. Wnuk, A., & Góralska, J. (2024). ‘Home is just a feeling’: Essentialist and anti-essentialist views on home among Ukrainian war refugees. *Emotion, Space and Society*, 53, 101052. <https://doi.org/10.1016/j.emospa.2024.101052>
36. Zharonkin, V., Panchenko, J., & Homanyuk, M. (2024). Ukrainian Roma facing the challenges of the Russian-Ukrainian war and displacement. *Minorities at War*, 1, 26. <https://doi.org/10.1007/9781003470601>

Theme 4: Language choice and identity construction



The war has intensified the emotional and cultural significance of the Ukrainian language. The linguistic landscape of once Ukrainian- and Russian- only speaking regions now sees an increased status and use of Ukrainian. Parents at home and abroad view the preservation and promotion of Ukrainian as a crucial aspect of their children's identity and value its place in the education system of their new milieu. Their resistance against Russian, a symbol of the aggressor, aligns with the broader national movement towards consolidating Ukrainian identity and reducing the influence of Russian.

The full-scale Russian invasion has intensified the process of Ukrainization. The Ukrainian language is gradually beginning to dominate in the war regions (South and East of Ukraine) and areas where it had not held leading positions for a long time (informal communication, professional employment, virtual space). An additional catalyst for the development and growth of the prestige of the Ukrainian language is internal migration. This goal is also served by the implementation of Ukrainian-centric public initiatives such as those implemented by a number of Ukrainian higher educational institutions (HEIs).

As more Ukrainians come to understand the “language as a weapon”, a radical change in the status and prestige of the Ukrainian language can be observed. Even celebrities (musicians, bloggers, presenters, etc.) now speak Ukrainian in public and private life.

The mass forced departure of Ukrainian citizens abroad has significantly revived the interest of for-

eigners in studying the Ukrainian language - a few months after the Russian aggression, it became one of the popular European languages to learn. The rating of the Ukrainian language at the global level has also increased significantly.

The desire to maintain and strengthen the use of Ukrainian among youth and university students seems to be a direct response to the geopolitical conflict. The emergence of small family organized ‘ridni shkoly’ across some newly emerging pockets within the global diaspora reinforces the language as a cornerstone of Ukrainian national unity and resilience. e.g. in EU and English-dominant countries as well as countries such as China, Dubai, Japan, Saudi Arabia and South Africa.

The language ideologies of families or family language policy are examined in relation to the choice of languages of both the home and the school. Research reveals that refugees must make conscious and intentional choices about which language will be used where in order to maintain their children’s Ukrainian language competency and identity. Learning the language of the host nation seems imperative for the refugees’ well being socially and psychologically.

As mentioned, ridni shkoly or church/community schools hold an important place across the diaspora as milieus for language and culture preservation and development. When there is no place for Ukrainian in state-run education, families turn to the church or one another to offer community or weekend classes in Ukrainian language and culture.

Тема 4: Вибір мови та конструювання ідентичності



Війна посилила емоційне та культурне значення української мови. Мовний ландшафт колись тільки україномовних та російськомовних регіонів тепер характеризується підвищеним статусом і використанням української мови. Батьки вдома та за кордоном розглядають збереження та популяризацію української мови як важливий аспект ідентичності своїх дітей і цінують її місце в системі освіти нового середовища. Їхній опір російській мові, символу агресора, узгоджується з ширшим національним рухом за консолідацію української ідентичності та зменшення російського впливу.

Повномасштабна російська навала посилила процес українізації. Українська мова поступово починає домінувати в районах бойових дій (Півдні та Сході України) та там, де вона тривалий час не займала провідних позицій (неформальне спілкування, професійна зайнятість, віртуальний простір). Додатковим каталізатором розвитку та зростання престижу української мови є внутрішня міграція. Цій меті також сприяє реалізація україноцентричних громадських ініціатив, зокрема тих, що реалізуються в українських вищих навчальних закладах (ВНЗ).

Оскільки все більше українців починають розуміти «мову як зброю», можна спостерігати радикальну зміну статусу української мови. Навіть знаменитості (музиканти, блогери, ведучі тощо) зараз розмовляють українською в публічному та особистому житті.

Масовий вимушений виїзд громадян України за кордон значно пожвавив інтерес іноземців до вивчення української мови – за кілька місяців після російської агресії вона стала однією з популярних європейських мов для вивчення. Значно зріс і рейтинг української мови на світовому рівні.

Прагнення зберегти та зміцнити вживання української мови серед молоді та студентів видається прямою відповіддю на геополітичний конфлікт. Поява малих сімейних організованих «рідних шкіл» у деяких новостворених осередках глобальної діаспори зміцнює мову як наріжний камінь української національної єдності та стійкості, наприклад, в ЄС, в країнах, де домінує англійська мова, а також у таких країнах, як Китай, Дубай, Японія, Саудівська Аравія та Південна Африка.

Мовна ідеологія чи мовна політика сімей вивчається у зв'язку з вибором мов вдома та в школі. Дослідження показують, що біженці повинні робити свідомий вибір щодо мови, яка буде використовуватися, аби зберегти українськомовну компетентність та ідентичність своїх дітей. Вивчення мови нової країни є обов'язковим для соціального та психологічного благополуччя вимушених мігрантів. Як згадувалося, рідні школи або церковні/громадські школи займають важливе місце в діаспорі як середовища для збереження та розвитку мови і культури. Коли державна освіта не передбачає вивчення української мови, сім'ї звертаються до церкви чи одна до одної в пошуку занять з української мови та культури на вихідних.

1. Висоцький, А., & Романчук, С. (2024). Основні проблеми сучасної української когнітивної лінгвістики: Зміна парадигми мислення в умовах російсько-української війни. *Закарпатські філологічні студії*, 35, 16–20. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.35.2>
2. Цар, І. (2023). Перехід молоді на українську: причини, труднощі, мета. *Мова: класичне - модерне - постмодерне*, 9, 99–111. <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2023.9.99-111>
3. Ренчка, І. (2023). Зміни мовної ідентичності українців на початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну (на матеріалі соціальних мереж та інтернет-видань кінця лютого — початку квітня 2022 р.). *Мова: класичне - модерне - постмодерне*, 9, 72–98. <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2023.9.72-98>
4. Сібрюк, А., & Литвинська, С. (2023). Українська мова як маркер національної ідентичності (на прикладі вивчення дисциплін мовознавчого циклу в ЗВО України). *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*, 5(10), 30–36. <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.5.5>
5. Филиппович, Г. (2023). Формування нової релігійної ідентичності українських мігрантів у період російсько-української війни. *Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник*, 2(22), 147–148. <https://doi.org/10.17721/sophia.2023.22>
6. Ballentyne, S., & Drury, J. (2024). *Post-conflict reconstruction: How social identity change informs our understanding of the Ukrainian experience of forced migration*. (Preprint). Qeios. <https://doi.org/10.32388/1qqxwu>
7. Bergmann, A., & Turkevych, O. (2024). Ukrainian in German multilingualism: From choice to planning in language education. *Przemysław E. Gebal & Karol Krzyżosiak (Eds.), Polish as a foreign and second language among Ukrainian migrants*, 323–338. <https://doi.org/10.14220/9783737017732>
8. Bethlendi, A. (2024). The right to education in the mother tongue for Ukrainian refugees in Romania according to international and national law. *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica*, 3(2), 70–89. <https://doi.org/10.58423/2786-6726/2024-2-70-89>
9. Byelikova, Y. V., & Lysytsia, N. (2023). The influence of cultural factors on the reidentification of Ukrainian refugees. *Transitions: Journal of Transient Migration*, 7 (1-2), 71 – 89. https://doi.org/10.1386/tjtm_00052_1
10. Della Putta, P. (2022). Neapolitan, regional and standard Italian in the linguistic repertoire of Ukrainian private carers in Naples: Sociolinguistic competence and attitudes towards a complex linguistic context. *Chapter*, 47–75. https://doi.org/10.1007/978-3-030-99368-9_3
11. Fuderer, T. (2024). Target survey as one of the research methods of language conflict in Ukraine: Advantages and limitations. *Croatica et Slavica Iadertina*, 20(2), 259-279. <https://doi.org/10.15291/csi.4613>
12. Furton, E. J. (2022). Poetry of war: Ukrainian-Turkish manifestations. *Mižnarodnij Filologičnij Časopis*, 13(4), 66-74. [https://doi.org/10.31548/philolog13\(4_1\).2022.007](https://doi.org/10.31548/philolog13(4_1).2022.007)
13. Goncharenko, B., & Yakovenko, Y. (2022). The state of Polish language learning in Ukraine during the war (based on a survey of students and teachers). *Cognitive Studies*, 23, 3023. <https://doi.org/10.11649/cs.3023>

(Continued on p. 25)

(Continued from p.24)

14. Grytsenko, S. (2022). Language innovations of russian–ukrainian war 2022. *Вісник. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*, 32, 9–13. <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.02>
15. Hentschel, G., & Palinska, O. (2022). The situation on the Ukrainian Black Sea coast – Ukrainian, Russian and Suržyk as “native language,” “primary code,” frequently used codes, and codes of linguistic socialization during childhood. *Russ Linguist*, 46, 259–290. <https://doi.org/10.1007/s11185-022-09259-4>
16. Hlazova, S. M., Vusyk, H., Lipych, V., Pavlyk, N., & Kovalenko, N. (2023). Status of the Ukrainian language in the context of global challenges and military aggression (based on the material of the modern English-language press). *World Journal of English Language*, 13(2), 242. <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n2p242>
17. Hontar, M. (2024). Attitudes towards the languages of Ukrainians of various ethnic origins during the full-scale war. *Ukraïns'ka Mova*, 2, 51–68. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2024.02.051>
18. Konivitska, T., Verbytska, L., & Pylypets, O. (2023). Typology of electronic resources learning the ukrainian language in time of war. *Aktual'ni Pitannâ Gumanitarnih Nauk*, 1(64), 275–283. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/64-1-40>
19. Krouglov, A. (2003). War and peace: Ukrainian and Russian in Ukraine. *Journal of Language and Politics*, 1(2), 221–239. <https://doi.org/10.1075/JLP.1.2.04KRO>
20. Kulyk, V. (2022). Die Sprache des Widerstands. *Osteuropa*, 72(6–8), 237. <https://doi.org/10.35998/oe-2022-0160>
21. Kulyk, V. (2024). Language shift in time of war: The abandonment of Russian in Ukraine. *Post-Soviet Affairs*, 40(3), 159–174. <https://doi.org/10.1080/1060586x.2024.2318141>
22. Kûün, E. (2023). *Issues of the language policy of families with Ukrainian origin in the Estonian educational space*. Teaduste Akadeemia Kirjastus. <https://surl.li/hhansj>
23. Lanvers, U., Lunyova, T., Language policies in Ukrainian higher education. (2023). *European Journal of Language Policy*, 15(1), 25–68. <https://doi.org/10.3828/ejlp.2023.3>
24. Legeza, S. (2024). The language of peace and war: Ukrainian fandom on the way to self-identification. *Epistemologičnî Doslidžennâ u Filosofîi, Social'nih i Političnih Naukah*, 7(1), 157–171. <https://doi.org/10.15421/342427>
25. Loboda, S., & Pavlyk, N. (2023). Language priorities, social and educational needs of Ukrainian families abroad: Interview results. *International Journal of Legal Studies*, 16(4 (Special Issue)), 235–253. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.5513>
26. Malash, O. (2023). Language consciousness and language behavior of Ukrainians in the full-scale war: Discussions and language activism. *Studia Linguistica*, 22, 99–115. <https://doi.org/10.17721/studling2023.22.99-115>
27. Männasoo, K., Hõbenael, M., & Ridala, S. (2023). Language skills and unemployment: Post-Soviet bilingualism in Latvia. *Post-Communist Economies*, 36(2), 222–261. <https://doi.org/10.1080/14631377.2023.2263215>

(Continued on p. 26)

(Continued from p.25)

28. Melnikov, A., Ignatieva, I., & Nastoyasha, K. (2024). An empirical application of mental mapping to analyze national identity among Ukrainian students. *Sage Open*, 14(1). <https://doi.org/10.1177/21582440231225844>
29. Oniță, A. (2024). Cultural and linguistic conformity. *The impact of multiculturalism on public education, 50 years later*, 162–182. https://doi.org/10.1163/9789004712782_011
30. Pidkuimukha, L. (2022). The influence of language behaviour on the identity formation of the Ukrainian military. *Cognitive Studies*, 22, 2643. <https://doi.org/10.11649/cs.2643>
31. Protassova, E., & Yelenevskaya, M. (2024). Changes in the immigrant Russian-speaking family language policy during the war in Ukraine. *Frontiers in Psychology*, 15, 1385420. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1385420>
32. Salata, O. (2023). Language Situation in Ukraine in the Context of the Russian-Ukrainian War. *Teka Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych*, 6(18). <https://doi.org/10.31743/tpuzk.16922>
33. Shumytska, H. (2022). Changes in the linguistic identity of Ukrainians during the Russian-Ukrainian war: 2022. *Ukrains'ka Mova*, 4, 3–10. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2022.04.003>
34. Skrodzka, M., McMahon, G., Griffin, S. M., & Muldoon, O. T. (2024). New social identities in Ukrainian ‘refugees’: A social cure or social curse? *Social Science & Medicine*, 353, 117048. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2024.117048>
35. Smetanová, E. (2024). Pluralistic approaches to refugees or asylum seekers in Europe—Language and identity. *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*, 1–7. <https://doi.org/10.1002/9781118784235.eelt0847.pub2>
36. Sokolova, S. (2022). Bilingualism in Ukraine and the problems of national identity. *Ca' Foscari Japanese Studies. Religion and Thought*, 2(1), 51–72. <https://doi.org/10.30687/bes/2785-3187/2022/01/003>
37. Sokolova, S. (2023). Changes in the attitude of Ukrainians to languages against the background of the full-scale Russian invasion of Ukraine. *Ukrains'ka Mova*, 1, 3–19. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2023.01.003>
38. Stelmakova, V., & Zabrodskaia, A. (2024). Voices across borders: Exploring linguistic and national identity among Ukrainian expatriates in Tallinn. *Forum for Linguistic Studies*, 6(2), 1182. <https://doi.org/10.59400/fls.v6i2.1182>
39. Taranenکو, O. (2023). Russia-Ukraine war and the Ukrainian language (preliminary observations). *II. Мовознавство*, 4, 3–24. <https://doi.org/10.33190/0027-2833-331-2023-4-001>
40. Thompson, I. M., Nurse, L., & Fazel, M. (2023). Tensions in cultural identity and sense of belonging for internally displaced adolescents in Ukraine. *Child Care in Practice*, 29, 319–334. <https://doi.org/10.1080/13575279.2023.2199192>
41. Warditz, V., & Meir, N. (2024). Ukrainian–Russian bilingualism in the war-affected migrant and refugee communities in Austria and Germany: A survey-based study on language attitudes. *Frontiers in Psychology*, 15, 1–20. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1364112>
42. Yaremko, L., & Levchuk, P. (2023). Language consciousness and Ukrainian students’ attitudes towards the Ukrainian language in a time of war. *Cognitive Studies*, 23, 2922. <https://doi.org/10.11649/cs.2922>

Theme 5: Media and online analyses



Each country portrays Ukrainian topics in the media in its own way. In some countries, in varying degrees, pro-Russian narratives are present in the information space, although media professionals understand that Russia is the aggressor.

Eastern media sources tend to take an ambiguous position on the conflict, with a tendency to identify it with internally determined factors in Ukraine. They give priority to economic stability in the region and emphasize the policy of neutrality. Western sources, on the other hand, focus significant attention on covering the unfolding of military events and depicting its consequences, using an emotionally colored lexicon. Further, Western media demonstrate an unwavering position in condemning aggressive actions by Russia and unconditional support for the Ukrainian side.

In turn, Western media have a significant impact on the formation of public opinion in Ukraine and on

Ukrainians' perception of the events of the war. Reports also assess the actions of the Defense Forces, the decisions of the Ukrainian military and political leadership, and the actions of the leaders of Western states.

Media are revealing how countries and societies have responded to the Ukrainian refugee crisis showing shifts in attitudes towards Ukrainian refugees in the context of multiple intersecting crises, particularly housing.

Media discourse on military topics has also become a relevant source of research for Ukrainian linguists, who study both common features and differences in the linguistic means of constructing key narratives, the language of war, speeches by leading world politicians regarding Ukraine, and lexico-semantic innovations in the texts of the Ukrainian mass media.

Тема 5: ЗМІ та онлайн аналіз



Кожна країна по-своєму висвітлює українську тематику в ЗМІ. В інформаційному просторі деяких країн різною мірою присутні проросійські наративи, хоча медійники розуміють, що Росія є агресором.

Східні ЗМІ схильні займати неоднозначну позицію щодо конфлікту, ототожнюючи його з внутрішньо обумовленими факторами в Україні. Вони віддають пріоритет економічній стабільності в регіоні та підкреслюють політику нейтралітету. Натомість західні джерела приділяють значну увагу висвітленню розгортання воєнних подій і їх наслідків з використанням емоційно забарвленої лексики. Крім того, західні ЗМІ демонструють непохитну позицію щодо засудження агресивних дій Росії та беззастережну підтримку української сторони.

У свою чергу, західні ЗМІ мають значний вплив на

формування громадської думки в Україні та на сприйняття українцями подій війни. У статтях журналісти здійснюють оцінку дій Збройних Сил, рішень українського військово-політичного керівництва та дій лідерів західних держав.

ЗМІ розкривають, як країни та суспільства відреагували на кризу українських біженців, демонструючи зміни у ставленні до українських біженців у контексті багатьох пересічних криз, зокрема житлових.

Медійний дискурс на військову тематику також став актуальним джерелом досліджень українських лінгвістів, які вивчають як спільні риси, так і відмінності мовних засобів побудови ключових наративів, мову війни, виступи провідних світових політиків щодо України, лексико-семантичні інновації в текстах українських ЗМІ.

1. Закірова, С. (2024). Українські біженці від війни: аналіз інформаційних ресурсів підтримки. *Науковий погляд*, 67, 54–81. <https://doi.org/10.15407/np.67.054>
2. Ясакова, Н. (2023). Національне ми в українських медіатекстах 2022 року: конструювання ідентичності під час антиколоніальної війни. *Мова: класичне - модерне - постмодерне*, 9, 31–49. <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2023.9.31-49>
3. Сукаленко, Т., & Ладиняк, Н. (2023). Основні тенденції та перспективи розвитку військової лексики в сучасних україномовних ЗМІ. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: Серія історична та філологічна*, 20, 114–127. <https://doi.org/10.32626/2309-7086.2023-20.114-127>
4. Леврінц, М. (2023). Компаративний корпусний аналіз висвітлення російсько-української війни в англomовній східній і західній пресі. *Східний світ*, (3(120)), 115–130. <https://doi.org/10.15407/orientw2023.03.115>
5. Fiialka, S., & Kornieva, Z. (2024). Journalism education in times of war: New challenges and adaptation strategies. *Advanced Education*, 12(25), 25–43. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.316512>
6. Ibañez Sales, M. (2024). The refugee crisis' double standards: Media framing and the proliferation of positive and negative narratives during the Ukrainian and Syrian crises. *Policy Brief*, 129, 1-12. <https://surl.li/krnbjl>
7. Matulić, I., & Škokić, V. (2024). Media discourses of the Ukrainian refugees during the war in Ukraine. *St Open*, 5, 1–17. <https://doi.org/10.48188/so.5.5>
8. Navalna, M., Shynkaruk, V., Kostusiak, N., Prosiannyk, O., Chernobrov, Y., & Adamchuk, N. (2023). Lexico-semantic innovations in the texts of the Ukrainian mass media on military topics. *AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research*, 13(1), 132–139. <https://surl.li/ncyuuu>
9. Pavlushenko, O. (2023). The semantic field of the “russian-ukrainian war” concept in the ukrainian info-media space of the war period. *Aktual'ni Problemi Filologii Ta Perekladoznavstva*, 27, 89–93. <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2023-27-21>
10. Pennisi di Floristella, A., & Chen, X. (2023). Strategic narratives of Russia's war in Ukraine: Perspectives from China. *Policy Studies*, 45(3–4), 573–594. <https://doi.org/10.1080/01442872.2023.2276116>
11. Pocietchina, H. (2024). Rosja w ukraińskich memach internetowych (okres wojenny 2022-2023). *Przegląd Wschodnioeuropejski*, 15(2), 253–274. <https://doi.org/10.31648/pw.10876>
12. Racek, D., Davidson, B. I., Thurner, P. W., Zhu, X. X., & Kauermann, G. (2024). The Russian war in Ukraine increased Ukrainian language use on social media. *Communications Psychology*, 2, 1. <https://doi.org/10.1038/s44271-023-00045-6>
13. Roman, N., Myślik, B., & Beasley, B. (2024). “Unwanted guests” or welcomed neighbors? Portrayals of Ukrainian refugees in Russian, Polish, and UK news coverage. *International Communication Gazette*, 0 (0). <https://doi.org/10.1177/17480485241291803>
14. Sambaraju, R., & Shrikant, N. (2023). “All of a sudden for no reason they've been displaced”: Constructing the ‘contingent refugee’ in early media reports on the Ukrainian refugees. *British Journal of Social Psychology*, 62(4), 1715–1732. <https://doi.org/10.1111/bjso.12652>

(Continued on p. 30)

(Continued from p.29)

15. Sharaf Eldin, A. A. T. (2023). A linguistic study of the media war between Russia and Ukraine. *Wadī Al-Nīl Lil Dirāsāt Wa Al-Buhūt Al-Insāniyya Wa Al-Iğtimā'iyya Wa Al-Tarbawiyya*, 51-80. <https://doi.org/10.21608/jwadi.2023.320760>
16. Shul'ska, N. M., Saltan, V. L., & Rymar, N. Yu. (2024). Lexical units in media texts about the Russian-Ukrainian war: Linguistic actualization and appropriateness of usage. *Vcheni Zapysky TNU im. V. I. Vernats'koho, Ser. Filolohiia, Zhurnalistyka*, 35(74), 1(2), 193–198. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.2/32>
17. Solopova, V., Benzmüller, C., & Landgraf, T. (2023). *The evolution of pro-Kremlin propaganda from a machine learning and linguistics perspective*. Proceedings of the Second Ukrainian Natural Language Processing Workshop (UNLP), 40–48. <https://doi.org/10.18653/v1/2023.unlp-1.5>
18. Syzonov, D., & Zlotnyk-Shagina, O. (2024). Reactivation of internet memes of the military era: Psycholinguistic markers. *Psycholinguistics*, 36(2), 171–197. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2024-36-2-171-197>
19. Siuta, H. (2023). The linguoscopy of the opposition “own — foreign” in the texts of the period of Russian-Ukrainian war. *Ukraïns'ka Mova*, 2, 3–34. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2023.02.003>
20. Tomczak-Boczko, J., Gołębiowska, K., & Górny, M. (2023). Who is a ‘true refugee’? Polish political discourse in 2021–2022. *Discourse Studies*, 25(6), 799-822. <https://doi.org/10.1177/14614456231187488>
21. Varlamova, A. O. (2024). War in Ukraine through the eyes of the foreign press. *Studia Linguistica*, 24, 9–16. <https://doi.org/10.17721/studling2024.24.9-16>

Theme 6: The impact of the Russian-Ukrainian war on language



Articles in this category focus on how the Russo-Ukraine war has impacted language, be it Ukrainian or other languages (e.g. Polish, Spanish, English). Language reflects issues of the time and seeps into everyday speech, media, political and familial discourse, and art and literature. Each country that hosts forced migrants reports influences in their national languages alongside reports of intercultural challenges.

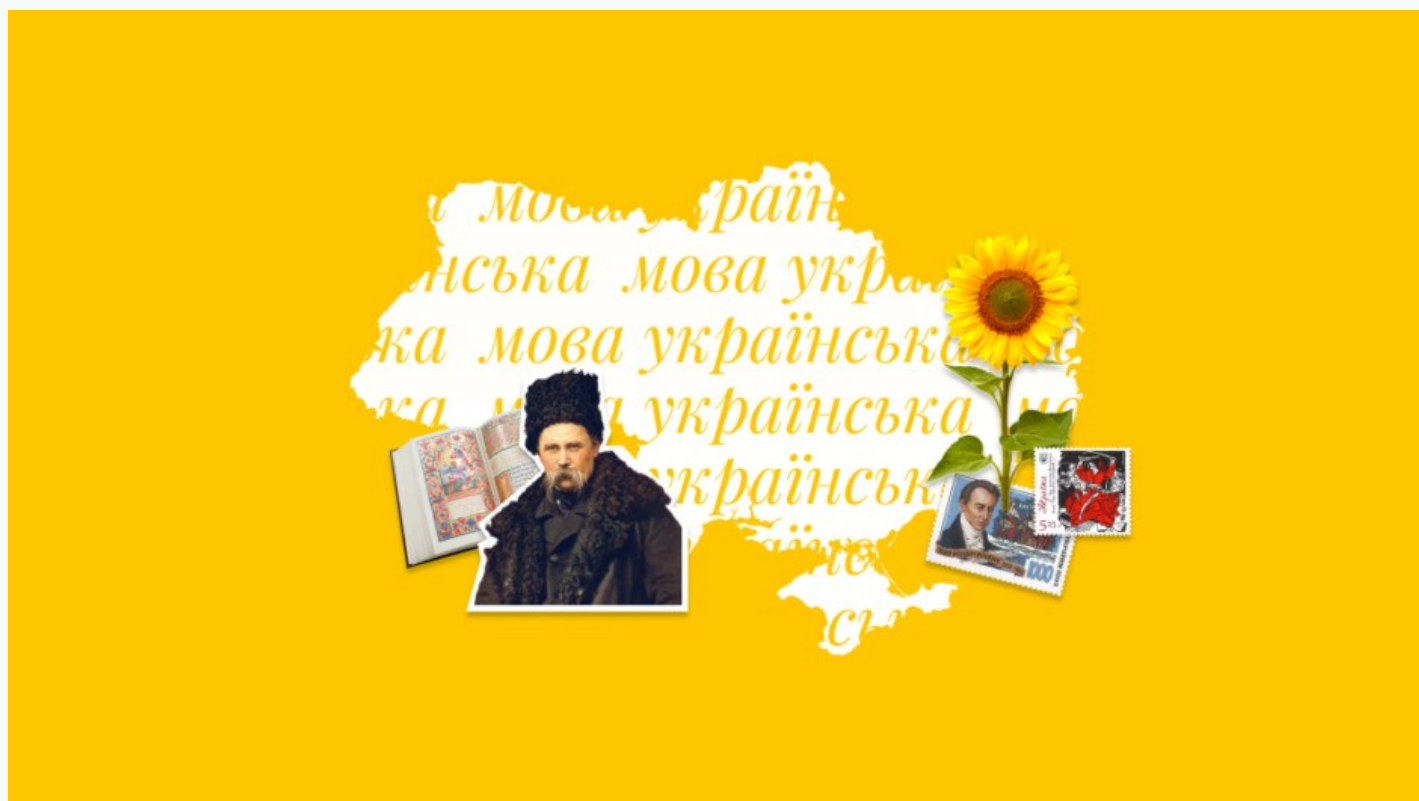
With regard to changes in Ukrainian, a number of studies noted the increased use of military-related words in daily usage, including neologisms or newly coined words or expressions. Neologization of the language during the war reflects not only technical and socio-cultural progress but also psychological, emo-

tional, and political aspects of the military and characterizing the enemy (*rashysty*; *rusnia*; *orky*, etc.); *new words for military equipment and weapons* (*ptashka*, *pokemon*, *sushka*, etc.); *neologisms formed from the surnames of political figures* (*makronyty*, *shoihuvaty*, etc.); *neologisms with a toponymic component* (*chornobaity*; *ukrainyty*, etc.) and other newly formed lexical units related to the conduct of hostilities. These new words and expressions have become part of a linguistic landscape that reflects the complexity and dynamics of modern history.

Other studies have brought to light an increase in poetry publications, another expression of loss, hope and courage and language as a tool of war.



Тема 6: Вплив російсько-української війни на мову



Статті в цій категорії зосереджені на тому, як російсько-українська війна вплинула на мову, українську чи інші, наприклад, польську, іспанську, англійську. Мова відображає проблеми часу та проникає в повсякденне мовлення, ЗМІ, політичний і сімейний дискурс, а також мистецтво та літературу. Усі країни, які приймають вимушених мігрантів, повідомляють насамперед про вплив на їхні національні мови, а також про міжкультурні виклики.

Щодо змін в українській мові, ряд досліджень відзначають збільшення використання слів військової тематики в повсякденному вжитку, включно з неологізмами чи новоствореними словами або виразами. Неологізація мови під час війни відображає не лише технічний і соціокультурний прогрес, а й психологічні, емоційні та політичні аспекти

військового конфлікту. У працях виявлено п'ять типів військових неологізмів, які розділені на окремі семантичні групи: новотвори для опису та характеристики ворога (*рашисти, русня, орки та ін.*); нові слова для позначення військової техніки та зброї (*пташка, покемон, сушка тощо*); неологізми, утворені від прізвищ політичних діячів (*макронити, шойгувати та ін.*); неологізми з топонімічним компонентом (*чорнобаїти; українити та ін.*) та інші новоутворені лексичні одиниці, пов'язані з веденням бойових дій. Ці нові слова та вирази стали частиною лінгвістичного ландшафту, який відображає складність і динаміку сучасної історії.

Інші дослідження висвітлюють збільшення кількості публікацій поезії, ще одного вираження втрати, надії, мужності та мови як інструменту війни.



1. Bielova, M. (2023). Verbo-visual pun in memetic warfare against Russia's aggression in Ukraine. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik*, 49(1), 99–116. <https://doi.org/10.31724/rihjj.49.1.5>
2. Chuchvara, A. (2023). Language and war: Prospects of intercultural communication in a foreign language classroom. *Teorija i Praktika Vikladannja Ukraïns'koï Movi Jak Inozemnoï*, 17, 3–14. <https://doi.org/10.30970/ufl.2023.17.3904>
3. Dehdarirad, A., & Alcántara-Plá, M. (2025). Semiotics and framing of Ukrainian refugees in Spanish political discourse: A linguistic and cognitive analysis. *Social Semiotics*, 1–19. <https://doi.org/10.1080/10350330.2025.2461449>
4. Horda, O. M., & Trumko, O. M. (2024). The theme of the Russian-Ukrainian war in the linguodidactic dimension. *Teorija i Praktika Vikladannja Ukraïns'koï Movi Jak Inozemnoï*, 18, 102–109. <https://doi.org/10.30970/ufl.2024.18.4397>
5. Ilin, I., & Nihmatova, O. (2023). The "Brotherly People" Metaphor and the Russian-Ukrainian Irredentist War: A corpus-based study. *Czech Journal of International Relations*, 58(2), 7–41. <https://doi.org/10.32422/mv-cjir.504>
6. Kharchenko, S., Burenko, T., Kyrychenko, T., Aleksakhina, T., & Ptukha, V. (2023). Linguistic and cultural peculiarities of the concept of "war" in English and Ukrainian languages. *AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research*, 13(2), 57–62. <https://surl.li/lyebgr>
7. Konopelkina, O., & Bezrodnykh, I. (2024). Linguistic battlefield: Neologisms in the mass-media discourse of Ukraine, the UK, and the USA in the context of the Russian-Ukrainian war. *Anglistika Ta Amerikanistika*, 21, 24–30. <https://doi.org/10.15421/382404>
8. Kosmeda, T. (2022). New semantic-pragmatic load of Latin letters during the Russian-Ukrainian war. *Культура Слова*, 96, 113–130. <https://doi.org/10.37919/0201-419x.2022.96.8>
9. Kots, T. (2024). Religious style of modern Ukrainian literary language in the general Slavic context: Traditions and challenges. *Logos*, 37, 1–19. <https://doi.org/10.24101/logos.2024.37>
10. Kravchenko, O., & Fiedotova, N. (2022). Language game in internet post-folkloric texts of the russian-ukrainian war period. *Лінгвістика*, 2(46), 60–70. <https://doi.org/10.12958/2227-2631-2022-2-46-60-70>
11. Kysliuk, K. (2023). Coverage of the russian-ukrainian war in research articles from the international scientific databases Scopus and Web of Science for 2023. *Вісник Маріупольського Державного Університету*, 13(26), 21–30. <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-26-21-30>
12. Masnenko, V. (2024). Formation of modern Ukrainian tradition in the honorary names of military units. *Ukrainian Historical Journal*, 1, 5–28. <https://doi.org/10.15407/uhj2024.01.005>
13. Milo, A. (2019). The concept of a refugee: Transformations in modern Ukrainian culture. *Актуальні проблеми української лінгвістики: Теорія і практика*, 38, 167–189. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2019.38.167-189>
14. Nedashkivska, A. (2024). Language activism and the power of language in Ukraine during the war (2022–23). *Canadian Slavonic Papers*, 66(3–4), 411–430. <https://doi.org/10.1080/00085006.2024.2413757>

(Continued on p. 34)

(Continued from p.33)

15. Nedashkivska, A., Kusse, H., & Kress, B. (2024). War against Ukraine: language, culture, and media. *Canadian Slavonic Papers*, 66(3–4), 299–301. <https://doi.org/10.1080/00085006.2024.2415200>
16. Pchelintseva, O. (2023). War, language, and culture. *Zeitschrift Fur Slawistik*, 68(3), 398–418. <https://doi.org/10.1515/slwa-2023-0020>
17. Petriv, O. (2022). Ukrainian language in wartime. *Naukovì Zapiski Naciònal'nogo Unìversitetu «Ostroz'ka Akademià»*, 1(14(82)), 13–16. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2022-14\(82\)-13-16](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2022-14(82)-13-16)
18. Pokotylo, L. (2024). Extra-psycholinguistic factors of foreign language teaching during the war. *Osvìtnij Diskurs*, 48(1-3), 44–50. [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.48\(1-3\)-5](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.48(1-3)-5)
19. Polishchuk, V., Kratiuk, Y., & Zakharchuk, O. (2023). The Polish language in the context of the war in Ukraine. *Naukovì Zapiski Naciònal'nogo Unìversitetu «Ostroz'ka Akademià»*, 1(17(85)), 170–174. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-170-174](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-170-174)
20. Revutska, S. (2022). Migration processes and Ukrainian language functioning. *Ìntelekt, osobistìst', Cìvilìzacià*, 2(25), 94–100. <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2022-25-2-94-100>
21. Ruda, O. (2024). Around-language discourse during the Russian-Ukrainian war. *Ukraìns'ka Mova*, 2, 30–50. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2024.02.030>
22. Saikovska, O. (2024). War in Ukraine: A push for reshaping German Slavic studies. *Teorìja i Praktika Vìkladannja Ukraìns'koì Movi Jak Inozemnoì*, 18, 310–322. <https://doi.org/10.30970/ufl.2024.18.4417>
23. Shatova, I. (2023). Тема війни і миру в сучасній українській поезії. *The Reception of East Slavic Literatures in the West and the East*, 289–309. <https://doi.org/10.36253/979-12-215-0238-1.25>
24. Shevchuk, S., & Mosenkis, I. (2023). Languages of the Kyivan Rus' as an object of information war and linguistic reconstruction. *Ukraìns'ke Movoznavstvo*, 53, 186–196. [https://doi.org/10.17721/um/53\(2023\).186-196](https://doi.org/10.17721/um/53(2023).186-196)
25. Skichko, A., Peraldi, S., & Lucek, S. (2023). “People Matter. Freedom Matters. Peace Matters”: Conceptual metaphor analysis of Volodymyr Zelenskyy’s speeches. *Alfred Nobel University Journal of Philology*, 2(26/2), 173–191. <https://doi.org/10.32342/2523-4463-2023-2-26/2-11>
26. Tkach, A., & Tkach, M. (2023). The word as a weapon (about neologisms being a linguistic reflection of the Russia-Ukraine war). *Aktual'ni Pitannâ Suspil'nih Nauk Ta Ìstorii Medicini*, 1, 105–108. <https://doi.org/10.24061/2411-6181.1.2023.384>

Theme 7: Post secondary education

While the following articles shine light on the resilience of students and instructors within the fractured post secondary education system in Ukraine, they also outline the main challenges faced by Ukrainian higher education institutions (HEI) during Russia's large-scale invasion of Ukraine. In addition to the damage to the infrastructure of higher education institutions, this sector lost human resources, experienced a reduction of funding, saw an outflow of Ukrainian and foreign students, and had to confront internal academic integrity under martial law. In light of these disruptions, researchers suggest the timeliness for changes such as ensuring equal access to HEIs, improving approaches to teaching and learning; developing the research potential of HEIs in the context of support for multi-country open research areas; optimizing the network of HEIs in Ukraine; and strengthening the internationalization of higher education.

Some authors outline the features of a functioning education system in warring countries (Syria, Afghanistan, Sudan, Yemen, the Democratic Republic of Congo, etc.) and offer key points from these experiences as ways of ensuring and making education ac-

cessible in wartime, namely: developing mobile training groups and schools in shelters, using distance learning, supporting educational initiatives of humanitarian organizations, supporting schools in temporary shelters, and adapting educational programs to conflict conditions.

Fortunately, international cooperation in the field of higher education (through the involvement of international organizations and projects) has allowed maintaining the educational level of applicants and provides wider 'equal' opportunities for their involvement in the European labor market. Some institutions abroad, including the University of Alberta, have generously provided programs for displaced academics thus increasing research capacity, and enriching analysis and interpretations of research topics through perspectives and insights in local projects.

Ukraine has long held a distinguished position for its contributions to the field of technology; can its students keep their advantage within a weakened HEI system?



Тема 7. Вища освіта

Хоча запропоновані статті висвітлюють питання стійкості студентів і викладачів у системі вищої освіти в Україні, вони також окреслюють основні виклики, з якими зіткнулися українські вищі навчальні заклади (ВНЗ) під час широкомасштабного вторгнення Росії в Україну. Окрім шкоди інфраструктурі вишів, цей сектор втратив кадровий потенціал, зазнав скорочення фінансування, відтоку українських та іноземних студентів, довелося протистояти внутрішній академічній доброчесності в умовах воєнного стану. У зв'язку з цими втратами дослідники відзначають вчасні зміни, зокрема: забезпечення рівного доступу до ВНЗ, удосконалення підходів до викладання та навчання; розвиток дослідницького потенціалу вищих навчальних закладів у контексті підтримки мультинаціональних відкритих наукових напрямків; оптимізація мережі ВНЗ України; посилення інтернаціоналізації вищої освіти.

Деякі автори окреслюють особливості функціонування системи освіти у країнах, які воюють (Сирія, Афганістан, Судан, Ємен, Демократична Республіка Конго та ін.), і пропонують перейняти ключові моменти їхнього досвіду

як шляхи забезпечення та доступності освіти у воєнний час, а саме: розвиток мобільних навчальних груп і шкіл в укриттях, використання дистанційного навчання, підтримка освітніх ініціатив гуманітарних організацій, підтримка шкіл у тимчасових укриттях, адаптація освітніх програм до умов конфлікту.

На щастя, міжнародна співпраця у сфері вищої освіти (через залучення міжнародних організацій і проєктів) дозволила зберегти освітній рівень абітурієнтів і надає ширші «рівні» можливості для їхнього залучення до європейського ринку праці. Деякі інституції за кордоном, у тому числі Університет Альберти, щедро надали програми для переміщених науковців, таким чином збільшуючи дослідницьку спроможність, збагачуючи аналіз та інтерпретацію дослідницьких тем через перспективи та ідеї в місцевих проєктах.

Україна вже давно займає визначну позицію за свій внесок у сферу технологій; чи можуть її студенти зберегти свою перевагу в ослабленій системі ВНЗ?



1. Батрак, О., & Тарасенко, О. (2023). Особливості формування потенціалу закладів вищої освіти України в умовах війни та післявоєнному періоді [Електронний ресурс]. *Економіка та суспільство*, 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-1>
2. Березюк, М., & Діхтяренко, С. (2023). Трансформації базових компонентів стресостійкості здобувачів вищої освіти під час війни. *Вісник Національного університету оборони України*, 71(1), 41–47. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-71-1-41-47>
3. Березяк, К., Накорчевська, О., & Васильєва, О. (2022). Психологічні особливості адаптації студентів до навчання в умовах війни. *«Перспективи та інновації науки», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина*, 10(15). [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-401-411](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-401-411)
4. Губанова, Т. (2023). Функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасний стан та перспективи. *Київський юридичний журнал*, 3, 23-31. <https://doi.org/10.32782/klj-2023-3.03>
5. Єрмакова, С., Іванова, О., & Буренко, М. (2023). Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття. *Академічні візії*, 16. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7664976>
6. Ніколаєв, Є., Рій, Г., & Шемелинець, І. (2023). *Вища освіта в Україні: Зміни через війну: Аналітичний звіт*. Київський університет імені Бориса Грінченка. <https://surl.li/kenfcj>
7. Шевчук, І., & Шевчук, А. (2022). Освітня аналітика крізь призму війни: виклики та можливості для вищої школи України. *Економіка та суспільство*, 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-80>
8. Кремень, В., Луговий, В., Саух, П., Драч, І., Слюсаренко, О., Скиба, Ю., Жабенко, О., Калашнікова, С., Таланова, Ж., Петроє, О., Оржель, О., Регейло, І. Ю., & Набок, М. (2023). Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді. *Загальні збори НАПН України*. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738494>
9. Afuzova, H., Naydonova, G. O., & Krotenko, V. I. (2023). Розвиток стійкості першокурсників на етапі адаптації до професійного навчання в умовах воєнного стану. *Психічне здоров'я в умовах війни: шляхи збереження та відновлення*, 5–8. <https://surl.li/zqedem>
10. Afuzova, H., Naydonova, G., & Krotenko, V. (2023). A study of Ukrainian first-year students' resilience at the stage of adaptation to training and professional activities under martial law. *Studies in Comparative Education*, 1, 4–13. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.1.2023.288413>
11. European Commission: European Education and Culture Executive Agency, Șerban, V., Crosier, D., Birch, P., & Sigalas, E. (2022). *Supporting refugee learners from Ukraine in higher education in Europe*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2797/022188>
12. Pentón Herrera, L. J., & Byndas, O. (2023). “You sway on the waves like a boat in the ocean”: The effects of interrupted education on Ukrainian higher education refugee students in Poland. *Cogent Education*, 10 (2), 1-14. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2264009>

Theme 8: Socio-economic consequences of forced migration for Ukraine and host countries

In this category of eclectic articles a broad range of topics are addressed, from the impact of world migration processes on the prices of food, energy and air transportation to challenges during resettlement to EU policy.

To begin on a positive note, an analysis of global migration processes suggests that current migration practices contribute to the development of international integration. A reduction in the number of barriers and an increase in opportunities could have positive benefits for Ukrainian refugees.

Some articles discuss the far ranging impact of the war in Ukraine on the global economy, noting severe changes in the following areas: disruption of global supply chains, increased inflationary pressures, higher energy, raw materials and commodity prices; escalating food prices as supplies of wheat and cereals from the Russian Federation and Ukraine are disrupted; deteriorating economic prospects; reduced confidence and increased financial market risk associated with greater geopolitical tensions; and worsening food security in some developing countries in the Middle East and Africa.

On the other hand, migration is currently seen as a tool for long-term growth in the EU. An analysis shows that migration provides significant economic benefits, primarily to host countries facing a growing shortage of skilled labour due to changing internal demographic trends. Given the massive emigration of Ukrainian citizens to the EU, migrants are solving the problem of the EU's staff shortages. This is especially true given that Ukrainians who emigrated are provided with adequate social protection and legal status, which guarantees their right to settlement, work and education.

Researchers also note that there is an urgent need for concrete measures aimed at strengthening social cohesion between refugees and the local population. In order to ensure the well-being and integration of Ukrainian refugees into the labor market and the local community of the host country, it is important to find a comprehensive solution that will enable Ukrainian refugees to be agents of social change and their own professional development through upskilling and re-skilling, as well as through employment assistance initiatives.

The studies that examine the impact of labor migration on the Ukrainian and foreign labor markets high-

light the scale of migration flows and their impact on the economy, employment structure, and unemployment rate.

Some authors pay particular attention to socio-economic consequences for Ukraine, such as job and skill mismatches, and labor shortages in strategic sectors. To stabilize the labor market after the end of the war, they suggest that it will be necessary to create conditions for the return of labor migrants.

The air transportation industry was disrupted by the Russian invasion in multiple ways. The flight costs of 6.23% of global international flights significantly increased by 13.32% due to the conflict. Flight routes needed to be reexamined and eventually a route optimization plan emerged. Finally, the vulnerability of a number of international airlines emerged.



The war in Ukraine is already escalating into a protracted conflict that will threaten both the economic situation of millions of people and the hopes of temporarily displaced Ukrainians to return home for a long time. As a result, displaced Ukrainians, their host EU countries, and the Ukrainian government will face unknown circumstances and need to adapt temporary measures to longer-term solutions.

EU parliamentary debates on Ukrainian refugees, often emphasize women's familial status as mothers or partners of soldiers fighting within the Ukrainian armed forces, leading researchers to ask if this influenced the EU temporary protection directive (TPD). They argue that despite the focus on women by the European Parliament, there is very little content within the provision of the TPD that addresses how gender may influence experiences of refugeedom. Furthermore, despite the large number of female Ukrainians under temporary protection, the authors argue that females are disproportionately disadvantaged in comparison to male refugees in the areas of healthcare and employment.

Тема 8: Соціально-економічні наслідки вимушеної міграції для України та країн тимчасового перебування

У цій категорії еkleктичних статей розглядається широкий спектр тем: від впливу світових міграційних процесів на ціни на продовольство, енергію та авіаперевезення до викликів під час приєднання до політики ЄС.



Почнімо з позитивної ноти. Аналіз глобальних міграційних процесів показує, що сучасна міграційна практика сприяє розвитку міжнародної інтеграції. Зменшення кількості бар'єрів і збільшення можливостей може мати певні переваги для українських біженців.

Деякі статті обговорюють далекосяжний вплив війни в Україні на світову економіку, відзначаючи серйозні зміни в таких сферах: порушення глобальних ланцюгів поставок, посилення інфляційного тиску, підвищення цін на енергоносії, сировину та товари; зростання цін на продукти харчування через зрив поставок пшениці та зернових з РФ та України; погіршення економічних перспектив; зниження довіри та збільшення ризику фінансового ринку, пов'язаного з посиленням геополітичної напруги; погіршення продовольчої безпеки в деяких країнах, що розвиваються, на Близькому Сході та в Африці.

З іншого боку, міграцію зараз розглядають як інструмент довгострокового зростання в ЄС. Аналіз показує, що міграція забезпечує значні економічні вигоди, насамперед для приймаючих країн, які стикаються з браком кваліфікованої робочої сили через зміну внутрішніх демографічних тенденцій. Враховуючи масову еміграцію українських громадян до ЄС, мігранти вирішують проблему нестачі кадрів в ЄС. Це особливо актуально з огляду на те, що українці, які емігрували, мають належний соціальний захист і правовий статус, який гарантує їм право на поселення, роботу та освіту.

Дослідники також зазначають, що існує нагальна потреба в конкретних заходах, спрямованих на зміцнення соціальної єдності між біженцями та місцевим населенням. Для забезпечення благопо-

луччя та інтеграції українських біженців на ринок праці та в місцеву громаду важливо знайти комплексне рішення, яке дозволить українським мігрантам бути агентами соціальних змін і власного професійного розвитку шляхом підвищення кваліфікації та перекваліфікації, а також через ініціативи сприяння працевлаштуванню.

Дослідження впливу трудової міграції на український та зовнішній ринки праці висвітлюють масштаби міграційних потоків та їх вплив на економіку, структуру зайнятості та рівень безробіття.

Деякі автори звертають особливу увагу на соціально-економічні наслідки для України, такі як невідповідність робочих місць і кваліфікації, а також нестачу робочої сили в стратегічних секторах. Для стабілізації ринку праці після закінчення війни, вони припускають, потрібно буде створити привабливі умови для повернення трудових мігрантів.

Індустрія повітряних перевезень була зруйнована російським вторгненням кількома способами. Через конфлікт вартість польотів 6,23% світових міжнародних рейсів зросла на 13,32%. Потрібно було переглянути маршрути польотів, і врешті-решт з'явився план оптимізації. Як результат, багато міжнародних авіакомпаній стали вразливими.

Війна в Україні вже переростає в затяжний конфлікт, який загрожуватиме як економічному становищу мільйонів людей, так і надії тимчасово переміщених українців повернутися додому надовго. У результаті переміщені українці, країни ЄС, які їх приймають, і український уряд зіткнуться з невідомими обставинами та потребуватимуть адаптації тимчасових заходів до довгострокових рішень.

Дебати в парламенті ЄС щодо українських біженців часто наголошують на сімейному статусі жінок як матерів або партнерок солдатів, які воюють в Збройних Силах України. Це змушує дослідників ставити запитання щодо впливу цих обставин на Директиву ЄС про тимчасовий захист. Вони стверджують, що, незважаючи на те, що Європейський парламент приділяє увагу жінкам, у положенні Директиви мало йдеться про те, як стать може вплинути на досвід біженства. Крім того, незважаючи на велику кількість українок під тимчасовим захистом, автори стверджують, що жінки перебувають у непропорційно несприятливому становищі порівняно з чоловіками-біженцями у сферах охорони здоров'я та працевлаштування.

1. Бабич, К., & Цалан, М. (2024). Дослідження впливу процесів міжнародної міграції трудових ресурсів на економіку розвинутих країн. *Економіка та суспільство*, 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-165>
2. Гудвін, Р., Хамама-Раз, Я., Лешем, Е., & Бен-Езра, М. (2023). Національна стійкість України після російського вторгнення у 2022 році. *Міжнародний журнал зі зменшення ризиків стихійних лих*, 85, 103487. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2022.103487>
3. Іонін, Є., & Загородний, В. (2025). Вплив трудової міграції на ринок праці України в умовах війни та шляхи його відновлення. *Економіка і організація управління*, 20–32. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.4.3>
4. Іонін, Є., & Загородний, В. (2024). Вплив міграційних процесів на соціально-економічне становище України. *Економіка та суспільство*, 63. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-34>
5. Максимук, А., & Москалик, Л. (2023). Соціально-економічні фактори руху біженців з України до країн ЄС: кількісний аналіз. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 5(05), 57–68. <https://doi.org/10.32782/dees.5-9>
6. Молікевич, Р. (2023). Міграційні настрої та уподобання українців в період російсько-української війни. *Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки*, 28(2(43)), 49–65. [https://doi.org/10.18524/2303-9914.2023.2\(43\).292735](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2023.2(43).292735)
7. Паславський, І. (2023). Українська періодика: Виклики воєнного часу. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”: журналістика*, 2(6), 23–32. <https://doi.org/10.23939/sjs2023.02.023>
8. Скороход, І., Львова, Н., & Смаглій, А. (2025). Взаємозв'язок інноваційних стратегій і збереження людського капіталу в Україні в умовах відновлення економіки. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14754329>
9. Сімахова, А., & Церковний, І. (2022). Міграційні процеси в Україні в умовах війни: соціальний аспект. *Економіка, управління та адміністрування*, (4(102)), 61–64. [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-61-64](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-61-64)
10. Телегуз, І., & Телегуз, А. (2023). Українські вимушені мігранти і виклики війни: минуле і сучасність. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, 13/55, 297–313. <https://doi.org/10.24919/2312-2595.13/55.283189>
11. Anderson, K. (2024). Understanding how gender impacts EU refugee policy: A case study of Ukrainian refugees. *The Grimshaw Review of International Affairs*, 1(2). <https://grimshawreview.lse.ac.uk/articles/16>
12. Buchko, K., Connon, I. L. C., & Dominelli, L. (2024). Country on the Move: Comparing the Impacts of Service Provision During the Waves of Displacement Before and After Full-Scale Aggression Against Ukraine. *Journal of Human Rights and Social Work*, 9, 474–484. <https://doi.org/10.1007/s41134-024-00337-9>
13. Chu, C., Zhang, H., Zhang, J., Cong, L., Lu, F. (2024). Assessing impacts of the Russia-Ukraine conflict on global air transportation: From the view of mass flight trajectories. *Journal of Air Transport Management*, 115, 102522. <https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2023.102522>
14. Czerniak, A. (2024). The impact of Ukrainian war refugees on rental prices in Europe: A panel data analysis. *Critical Housing Analysis*, 11(1), 1–14. <https://surl.gd/kkwafj>

(Continued on p. 41)

(Continued from p.40)

15. Daly, F., O'Riordan, J. (2023). Unintended consequences: Divisions of care within Ireland's response to Ukrainian refugees and impacts on asylum seekers. *Peace Human Rights Governance*, 7(1), 23-44. <https://doi.org/10.14658/PUPJ-PHRG-2023-1-2>
16. Diegtiar, O., Fitkovskyi, V., Boian-Hladka, S., Bokov, A., & Vashchenko, K. (2024). The impact of migration on social dynamics in Ukraine: A socio-political and ethnological analysis. *Multidisciplinary Science Journal*, 6, 0206. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0206>
17. Dzhus, M. & Golovach, I. (2023). Impact of Ukrainian-Russian war on health care and humanitarian crisis. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 17, e340. <https://doi.org/10.1017/dmp.2022.265>
18. Duszczyk, M., Górny, A., Kaczmarczyk, P., Kubisiak, A. (2023). War refugees from Ukraine in Poland – one year after the Russian aggression: Socioeconomic consequences and challenges. *Regional Science Policy & Practice*, 15(1), 181-200. <https://doi.org/10.1111/rsp3.12642>
19. Gheorghe, C. & Panazan, O. (2025). Influence of Ukrainian refugees on the exchange rate and stock market in neighboring countries. *Studies in Economics and Finance*, 42(2), 240-258. <https://doi.org/10.1108/SEF-04-2024-0210>
20. Golub, V., Demchenko, A., & Danchenko, T. (2024). Formation of a new paradigm of global political and migration processes under the influence of military operations in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 10(3), 126–136. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-3-126-136>
21. González-Leonardo, M., Neville, R., Gil-Clavel, S., Rowe, F. (2024). Where have Ukrainian refugees gone? Identifying potential settlement areas across European regions integrating digital and traditional geographic data. *Popul Space Place*, 30, e2790. <https://doi.org/10.1002/psp.2790>
22. Guild, E., Groenendijk, K. (2023). The impact of war in Ukraine on EU migration. *Frontiers in Human Dynamics*, 5, 1-17. <https://doi.org/10.3389/fhumd.2023.1189625>
23. Harris-Brandts, S., Nikolko, M., Sahadeo, J., & Sichinava, D. (2024). Local impacts, global consequences: Assessing the mass displacement and migration tied to Russia's invasion of Ukraine. *Canadian Foreign Policy Journal*, 30(1), 1–10. <https://doi.org/10.1080/11926422.2024.2302476>
24. Jasko, K., Webber, D., Molinario, E., Kruglanski, A., Górska, P., Gelfand, M., Schumpe, B. (2024). The migration decisions of Syrian and Ukrainian refugees as perceived by their receiving communities. *Current Research in Ecological and Social Psychology*, 7, 2024, 100206. <https://doi.org/10.1016/j.cresp.2024.100206>
25. Jureńczyk, Ł., & Soroka, S. (2024). Socio-economic consequences for Central Europe related to the mass migration of Ukrainian citizens after Russia's full-scale invasion. *Revista UNISCI / UNISCI Journal*, 66, 157–177. <http://dx.doi.org/10.31439/UNISCI-215>
26. Jurić, T. (2022). Predicting Refugee Flows from Ukraine with an Approach to Big (Crisis) Data: A New Opportunity for Refugee and Humanitarian Studies. *Athens Journal of Technology and Engineering*, 9(3), 159–184. <https://doi.org/10.30958/ajte.9-3-1>

(Continued on p. 42)

(Continued from p.41)

27. Kaim, A., Kimhi, S., Siman-Tov, M., Bankauskaite, D., Baran, M., Baran, T., Cosciug, A., Eshel, Y., Dumbadze, S., Gabashvili, M., Jigla, G., Kaniasty, K., Koubova, A., Marciano, H., Matkeviciene, R., Matichescu, M., Scholder, N., Teperik, D., Sukhashvili, J., Adini, B. (2024). From compassion to controversy: Unraveling the impact of societal resilience on the tapestry of attitudes towards Ukrainian refugees. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 105, 104326. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2024.104326>
28. Khairova, N., Rizun, N., Alexopoulos, C., Ciesielska, M., Lukashevskyi, A., & Redozub, I. (2024). Understanding the Ukrainian migrants challenges in the EU: A topic modeling approach. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 8(CSCW1), 1–21. <https://doi.org/10.1145/3657054.3657252>
29. Khomiak, A., Fedorchenko-Kutuiev, P., & Kolomiets, T. (2024). Ukrainian labor migrants and refugees in European countries: Conflicting nature of migration policies in modern societies. *Visnik Natsional'noho Tehnichnogo Universitetu Ukraini «Kiivs'kij Politehnicnij Institut»*, 1(61), 25–37. [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2024.1\(61\).306744](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2024.1(61).306744)
30. Kollender, E., & Schwendowius, D. (2024). Aktuelle Fluchtmigrationen als Anlass für diskriminierungskritischen schulischen Wandel? Empirische Analysen und Reflexion von Transformationserwartungen. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaftliche Migrationsforschung (ZeM)*, 2(24), 74–89. <https://doi.org/10.3224/zem.v3i1-2.06>
31. Komušanac, M. (2024). Recent forced migration and demographic trends of endangered areas of Ukraine. *Athens Journal of Social Sciences*, 11(4), 251–268. <https://doi.org/10.30958/ajss.11-4-3>
32. Kononov, I. (2023). Ukrainian refugees of the period of the Russian-Ukrainian war in NATO countries: The geopolitical context of the military migration crisis. *Canadian Foreign Policy Journal*, 30(1), 11–29. <https://doi.org/10.1080/11926422.2023.2250021>
33. Kurantowicz, E. (2022). *Uchodźcy pośród nas: Pomaganie w perspektywie interdyscyplinarnej*. Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. <https://doi.org/10.34862/ek22-1212>
34. Lee, A.C.K., Khaw, F.-M., Lindman, A.E.S., & Juszczak, G. (2023). Ukraine refugee crisis: Evolving needs and challenges. *Public Health*, 217, 41–45. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2023.01.016>
35. Libanova, E., & Pozniak, O. (2023). War-driven wave of Ukrainian emigration to Europe: An attempt to evaluate the scale and consequences (the view of Ukrainian researchers). *Statistics in Transition New Series*, 24(1), 259–276. <https://doi.org/10.59170/stattrans-2023-014>
36. Loboda, V., & Katernyak, I. (2024). Leveraging social entrepreneurship among Ukrainian refugees for resilient communities. *Visnyk of Lviv University. Series Pedagogics*, 40, 89–106. <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2024.40.12238>
37. Nikolaiets, K. (2024). Re-emigration of Ukrainian refugees. *Foreign trade: economics, finance, law*, 135 (4), 52–68. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(135\)04](https://doi.org/10.31617/3.2024(135)04)
38. Rollnik-Sadowska, E., Dębkowska, K., & Kubisiak, A. (2024). Changes in recruitment plans of Polish enterprises caused by the outbreak of war in Ukraine. *International Migration*, 62, 88–105. <https://doi.org/10.1111/imig.13288>

(Continued on p. 43)

(Continued from p.42)

39. Shelest-Szumilas, O., & Wozniak, M. (2024). Stay away or stay in? Exploring settlement decisions of economic migrants and war refugees from Ukraine in the structural approach framework. *International Migration*, 62, 199–216. <https://doi.org/10.1111/imig.13297>
40. Wiśniewski, R., Szejgiec-Kolenda, B., Duma, P., Maruniak, E., Komornicki, T. (2024). Refugees from Ukraine in Poland—Differentiation of spatial distribution and impact on demographic structures. *Population, Space, and Place*, 30(4), e2748. <https://doi.org/10.1002/psp.2748>
41. Yakubovskiy, S. O., Rodionova, T. A., & Moroz, D. M. (2024). The impact of migration on the economy of Germany in the conditions of Russian aggression against Ukraine. *The Actual Problems of Regional Economy Development*, 1(20), 10–19. <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.10-19>

Theme 9: Trauma and educational and psychological support



This collection offers a glimpse of the trauma experienced by all ages of refugees. While some refugees may need to develop strategies to confront their PTSD for the rest of their lives, others can experience growth through the ability to reframe aspirations.

A study of the mental health and well-being of children and families of Ukrainian refugees (mostly through interviews) showed a fairly high adaptive potential of adults and children, as the experience of solving life problems helped Ukrainian refugees quickly resolve key issues of organizing a normal life, adapting to a new society, socializing children, etc. A key role in this was played by various state and volunteer support programs and government assistance in the form of benefits and financial support.

The full-scale war has negatively affected the psycho-emotional state of students and teachers. Most parents (61%) believe that their children have symptoms of stress, such as poor sleep, anxiety, difficulty concentrating, and problems communicating with peers and teachers. Children have a high level of anxiety. Students also feel lonely, especially during forced holidays and distance learning when they lack communication with peers and teachers.

A comparative analysis of the psychological health of working-age people living in regions of Ukraine with different levels of safety showed that employees living and working in cities in high risk areas prove to have a lower level of mental health, psychological well-being, ability to overcome difficulties, efficiency and productivity in life activities, and experience the negative impact of work more than employees from relatively safe regions of Ukraine.

Researchers also note the positive sides of trauma - such as post-traumatic growth (PTG), highlighting how trauma also has the potential to engender positive consequences, such as gaining new social identities. In fact, recovering from traumatic experiences led many Ukrainian refugees to be able to identify with the new host society.

Studies pointed out that many Ukrainian refugees already have a clinical history of PTSD after experiencing the war zone in Crimea ten years ago, which also resulted in forced immigration.

Some of the teachers in the research reported under this theme noted the anxiety children experienced in schools in bomb shelters; while seen as safe sites by adults, they are long-term symbols of insecurity and trauma for many children.

Тема 9: Травма та освітньо-психологічна підтримка



Ця рубрика дає змогу поглянути на травму, яку пережили біженці різного віку. У той час як деяким можуть знадобитися стратегії, щоб протистояти посттравматичному стресовому розладу протягом усього життя, інші можуть відчувати зростання завдяки здатності переосмислити свої прагнення.

Дослідження психічного здоров'я та самопочуття дітей та сімей українських біженців (переважно шляхом інтерв'ю) показало досить високий адаптаційний потенціал дорослих і дітей, оскільки досвід вирішення життєвих проблем допомагав українським біженцям швидко вирішити ключові питання організації нормального життя, адаптації до нового суспільства, соціалізації дітей тощо. Вирішальну роль у цьому відіграли різноманітні програми державної та волонтерської підтримки та державна допомога у вигляді пільг та матеріальної підтримки.

Повномасштабна війна негативно вплинула на психоемоційний стан учнів та вчителів. Більшість батьків (61%) вважають, що їхні діти мають симптоми стресу, такі як поганий сон, тривога, труднощі з концентрацією, проблеми у спілкуванні з однолітками та вчителями. У дітей високий рівень тривожності. Учні також почуваються самотніми, особливо під час вимушених канікул та дистанційного навчання, коли їм бракує спілкування з однокласниками та вчителями.

Порівняльний аналіз психологічного здоров'я людей працездатного віку, які проживають у регіонах України з різним рівнем безпеки, показав, що працівники, які проживають і працюють на територіях підвищеного ризику, мають нижчий рівень психічного здоров'я, психологічного благополуччя, здатності до подолання труднощів, ефективності та продуктивності життєдіяльності, а також більше відчують негативний вплив праці, ніж працівники з відносно безпечних регіонів України.

Дослідники також відзначають позитивні сторони травми, зокрема посттравматичне зростання (PTG), підкреслюючи, що травма має потенціал породжувати позитивні наслідки, як-от побудова нових соціальних ідентичностей. Насправді відновлення після травматичного досвіду призвело до того, що багато українських біженців змогли ідентифікувати себе з новим суспільством.

Дослідження показали, що багато українських біженців вже мають клінічну історію посттравматичного стресового розладу після того, як десять років тому пережили військові дії у Криму, що також призвело до вимушеної еміграції.

Деякі вчителі, які брали участь у дослідженні, присвяченому цій темі, відзначали тривожність, яку відчують і відчували діти у шкільних бомбосховищах; хоча дорослі сприймають їх як безпечні місця, для багатьох дітей вони є довготривалими символами незахищеності та травми.

1. Бахмутова, Л. (2024). Психосоціальні проблеми українських дітей-біженців різного віку на третьому році широкомасштабної військової російської агресії в Україні. *Актуальні проблеми психології*, 5(24), 3–14. <https://surl.li/oimhpm>
2. Козьменко, О. (2022). Дослідження психічного здоров'я та благополуччя дітей та сімей українських біженців (досвід Естонії). *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи*, 3(59), 5–15. <https://doi.org/10.33216/2219-2654>
3. Парасей-Гочер, А., Шиманова, О., & Ригель, О. (2024). Самоактуалізація у біженців: аналіз відновлення психічного здоров'я через процес міграції. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*, 35(74), 1, 74–. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.1/13>
4. Сидоренко, Ж., & Сисак, А. (2025). Вплив війни на стан психологічного здоров'я працівників бізнес-організацій. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія Психологічні науки*, 43–50. [https://doi.org/10.31558/2786-8745.2024.2\(5\).5](https://doi.org/10.31558/2786-8745.2024.2(5).5)
5. Шиліна, Н. (2023). Проблема емоційного стану біженців та переселенців за умов військового конфлікту в Україні на прикладі студентів 5 курсу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*, 34(73), 2, 30–35. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.2/06>
6. Adedeji, A., Kaltenbach, S., Metzner, F., Kovach, V., Rudschinat, S., Marin Arrizabalaga, I., Buchcik, J. (2025). Mental health outcomes among female Ukrainian refugees in Germany—A mixed method approach exploring resources and stressors. *Healthcare*, 13, 259. <https://doi.org/10.3390/healthcare13030259>
7. Afuzova, H. V., Naydonova, G. O., & Krotenko, V. I. (2022). Особливості психічного здоров'я першоккурсників на етапі адаптації до професійного навчання в умовах воєнного стану. *О.В. Габітус*, 41, 278–273. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.41.49>
8. Afuzova, H. V., Naydonova, G. O., & Krotenko, V. I. (2023). Резилієнтність як чинник збереження психічного здоров'я в умовах воєнного стану. *О.В. Габітус*, 53, 100–104. <http://habitus.od.ua/journals/2023/53-2023/16.pdf>
9. Aloni, R., & Ben-Ari, A. (2024). The role of comorbidity in understanding traumatic sequelae among Ukrainian war refugees. *Journal of Loss and Trauma*, 29(8), 1068–1087. <https://doi.org/10.1080/15325024.2024.2349574>
10. Andrushko, Y., & Lanza, S. T. (2024). Exploring resilience and its determinants in the forced migration of Ukrainian citizens: A psychological perspective. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 21(11), 1409. <https://doi.org/10.3390/ijerph21111409>
11. Anjum, G., Aziz, M., & Khasrow Hamid, H. (2023). Life and mental health in limbo of the Ukraine war: How can helpers assist civilians, asylum seekers and refugees affected by the war? *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1129299>
12. Babicki, M., Kowalski, K., & Mastalerz-Migas, A. (2023). The outbreak of the 2022 Russo-Ukrainian war: Mental health of Poles and their attitude to refugees. *Frontiers in Public Health*, 11, 1155904. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1155904>
13. Biesiada, A., Mastalerz-Migas, A., & Babicki, M. (2023). Response to provide key health services to Ukrainian refugees: The overview and implementation studies. *Social Science & Medicine*, 334, 116221. <https://surl.li/mfrxym>

(Continued on p. 47)

(Continued from p.46)

14. Blomqvist Mickelsson, T. (2024). Ukrainian refugees' differentiated treatment: A critical and systematic review. *Global Social Policy*, 1-14. <https://doi.org/10.1111/glob.12502>
15. Ellis, E., Hazell, C., & Mason, O. (2024). The mental health of Ukrainian refugees: a narrative review, *Academia Medicine*, 1(2). <https://doi.org/10.20935/AcadMed6232>
16. Figueiredo, S., Dierks, A., & Ferreira, R. (2024). Mental health screening in refugee communities: Ukrainian refugees and their post-traumatic stress disorder specificities. *European Journal of Trauma & Dissociation*, 8(1). <https://doi.org/10.1016/j.ejtd.2024.100382>
17. Fornaro, M., Ricci, C., Zotti, N., Caiazza, C., & Viacava, L. (2025). Mental health during the 2022 Russo-Ukrainian War: A scoping review and unmet needs. *Journal of Affective Disorders*, 373, 12-27. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2024.12.047>
18. Guerrero, Z., Melicharová, H., Kavanová, M., Prokop, D., Škvrňák, M., Kunc, M., Leontiyeva, Y., Vitíková, J., Spurný, M., Pilnáček, M., Kyselá, M., Zhmurko, O., Tabery, P., & Winkler, P. (2023). Mental health conditions and help-seeking among Ukrainian war refugees in Czechia: A cross-sectional study. *Psychiatry Research*, 329, 115552. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2023.115552>
19. Gulich, M., Fedorova, D., Petrenko, O., Vepsäläinen, H., & Erkkola, M. (2025). War exposure and changes in eating behaviours in Ukrainian school-aged children: A cross-sectional online survey. *Maternal & Child Nutrition*, 21, e13729. <https://doi.org/10.1111/mcn.13729>
20. Javanbakht, A. (2022). Addressing war trauma in Ukrainian refugees before it is too late. *European Journal of Psychotraumatology*, 13(2). <https://doi.org/10.1080/20008066.2022.2104009>
21. Kang, T. S., Goodwin, R., Hamama-Raz, Y., Leshem, E., & Ben-Ezra, M. (2023). Disability and post-traumatic stress symptoms in the Ukrainian General Population during the 2022 Russian Invasion. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 32, e21. <https://doi.org/10.1017/S204579602300015X>
22. Kang, T. S., Head, M. G., Brackstone, K., Buchko, K., & Goodwin, R. (2024). Functional disability, health care access, and mental health in Ukrainians displaced by the 2022 Russian invasion. *Psychiatry Research*, 342, 116238. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2024.116238>
23. Kelly, B. D. (2022). Trauma and displacement in Ukraine: The challenge to medicine and politics. *QJM: An International Journal of Medicine*, 115(5), 269–270. <https://doi.org/10.1093/qjmed/hcac090>
24. Konrad, E., Ebner, V., & Kremmel, B. (2024). Language learning policies and opportunities for migrants and their practical implementation in Austria. *Slovenščina 2.0*, 12(2), 35–62. <https://doi.org/10.4312/slo2.0.2024.2.35-62>
25. Kraskov, O. (2024). The Impact of Stress Factors Related to the War in Ukraine on the Mental Health of Young People (A Case Study of 3-4 Year Old Students at the National University of Kyiv-Mohyla Academy). *Psychosomatic Medicine and General Practice*, 9(3). <https://doi.org/10.26766/pmgp.v9i3.522>
26. Lunina, S., & Jurgilè, V. (2025). Loneliness, lack of support, and educational challenges: Teachers' experiences working with refugee children. *Frontiers in Education*, 9, 1473612. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1473612>

(Continued on p. 48)

(Continued from p.47)

27. Nazaruk, S., Budnyk, O., Ruszkowska, M., Dąbrowska, I., Sokołowska, B., & Tkachuk, T. (2024). Opening Polish schools to Ukrainian refugee children and providing them with spiritual support: Survey results. *Religions*, 15(6), 651. <https://doi.org/10.3390/rel15060651>
28. Nazaruk, S., Ruszkowska, M., Budnyk, O., Dąbrowska, I., & Sokołowska, B. (2024). Experiences of the Polish teachers of primary schools in working with war refugee students from Ukraine – Selected problems, limitations and implications for pedagogical practice. *Education* 3-13, 1–14. <https://doi.org/10.1080/03004279.2024.2336968>
29. Nesterenko, G. (2024). Educational leadership and integration support for refugee children from Ukraine in German schools in 2022–2024. *Challenges Facing Education Leadership in the Shadow of War: International and Multicultural Perspectives from Zones of Conflict*, 103–112. <https://doi.org/10.4324/9781003571575-15>
30. Rataj, M., & Berezovska, I. (2023). Addressing challenges with Ukrainian refugees through sustainable integration: Response of the educational community in Poland. *Journal of Further and Higher Education*, 47(9), 1221–1227. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2023.2241386>
31. Reinhard, K., & Rudnicki, P. (2022). Tworzenie miejsc wspólnych jako reakcja na kryzys uchodźczy: Doświadczenia z pracy wolontariackiej w „Czasoprzestrzeni” i „Stacji Dialog” (Wrocław, marzec–kwiecień 2022). Kurantowicz Ewa (red.): *Uchodźcy pośród nas: Pomaganie w perspektywie interdyscyplinarnej*, 51-62. <https://doi.org/10.34862/ek22-1212>
32. Rektor, I., Fnaskova, M., Berezka, S., Gajdos, M., Riha, P., et al. (2024). Acute war stress in Ukrainian refugees: Neurobiological and psychological impact. *Ann Case Report*, 9, 1881. <https://doi.org/10.29011/2574-7754.101881>
33. Rybinska, Y., Panok, O., Kolesnykova, A., Kunchenko, D., & Kholodenko, N. (2024). Investigating psychological struggles of Ukrainian migrant students and teachers abroad amidst war. *Archives Des Sciences*, 74(2), 140–149. <https://doi.org/10.62227/as/74220>
34. Sathvik, M., Dowpati, A., & Sethi, S. (2024). Ukrainian resilience: A dataset for detection of help-seeking signals amidst the chaos of war. Findings of the Association for Computational Linguistics: EMNLP, 294–300. <https://doi.org/10.18653/v1/2024.findings-emnlp.16>
35. Tytar, O., Rudenko, O., Kholokh, O., Hutsuliak, D., & Zakharina, T. (2024). Interdisciplinary approaches to the study of socio-cultural processes in the context of military conflicts: Combining philosophy, psychology, sociology, and other sciences. *Synesis*, 122–138. <https://surl.li/awbxet>
36. Van Hemelrijck, M., et al. (2022). Cancer care for Ukrainian refugees: Strategic impact assessments in the early days of the conflict. *Journal of Cancer Policy*, 34, 100370. <https://doi.org/10.1016/j.jcpo.2022.100370>
37. Yefimova, A. (2024). Adaptation of Ukrainians to forced migration: A study of psychosocial models and factors. *Revista Amazonia Investiga*, 13(81), 130–141. <https://doi.org/10.34069/ai/2024.81.09.10>

Theme 10: The role of the Ukrainian diaspora



This category reveals how Ukrainians abroad represent the interests of the Ukrainian state at the international level, widely using various methods and technologies to distribute information and communication.

Social and humanitarian assistance centers operate with the assistance of Ukrainians abroad. The leading areas of assistance provided to Ukraine by the diaspora during the period of martial law are providing humanitarian assistance, combating fake Russian

propaganda within foreign media, disseminating information that corresponds to reality, advocating, lobbying, influencing the governments of host countries in order to introduce sanctions against the aggressor, and initiating political actions.

The economic aspects of supporting Ukrainians from abroad through donations, transfers, and investments are also investigated.



Тема 10: Роль української діаспори



Ця категорія показує, як закордонне українство представляє інтереси Української держави на міжнародному рівні, широко використовуючи різноманітні методи та технології поширення інформації та комунікації.

За сприяння українців зарубіжжя працюють центри соціально-гуманітарної допомоги. Провідними напрямками допомоги Україні з боку діаспори в період воєнного стану є надання гуманітарної до-

помоги, боротьба з фейковою російською пропагандою в іноземних ЗМІ, поширення інформації, що відповідає дійсності, адвокація, лобіювання, вплив на уряди країн перебування з метою запровадження санкцій проти агресора, ініціювання політичних акцій.

У працях також досліджено економічні аспекти підтримки українців з-за кордону шляхом пожертвувань, трансферів та інвестицій.



1. Білан, М. (2023). Історична ретроспектива української міграції у Канаді: освітній аспект. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 24(2), 161–172. [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.161-172](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.161-172)
2. Отрошко, Л. (2022). Закордонне українство країн Європи та Північної Америки у протистоянні збройній агресії Російської Федерації проти України. *Українознавство*, 4(85), 230-246. [https://doi.org/10.30840/2413-7065.4\(85\).2022.270119](https://doi.org/10.30840/2413-7065.4(85).2022.270119)
3. Токар, П., & Світлик, І. (2023). Політика уряду Канади щодо українських біженців. *Геополітика України: історія і сучасність*, 2(31), 38–45. [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2023.2\(31\).38-45](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2023.2(31).38-45)
4. EM, Ö., & Deniz, A. (2024). Diaspora mobilization and identity construction of Ukrainian immigrants in Turkey: “Ukrainians started to become more Ukrainian.” *Nationalities Papers*, 52(6), 1393-1412. <https://doi.org/10.1017/nps.2023.80>
5. Hrachevska, T., & Akhmadzhanova, D. (2023). Роль української діаспори у підтримці України в умовах російської агресії. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*, 15(1), 108–119. <https://doi.org/10.15421/352313>
6. Kölbel, M. (2023). Ukrainian Diaspora: A Journey of Traumatization, Resilience and Hope. *Advances in Social Sciences Research Journal*. 10(11), 251–266. <https://doi.org/10.14738/assrj.1011.15901>
7. Lozova, L. (2023). Forced migrations of the Ukrainian people: A historical retrospective of the XX–XXI centuries and modern challenges. *Visnik Odes'kogo Natsional'nogo Unìversitetu*. [https://doi.org/10.18524/2303-9914.2023.2\(43\).292733](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2023.2(43).292733)
8. Voytiv, S. (2025). “Ukraine’s Cause is Ours!” Diaspora and Migration in Swedish Parliamentary Debates, 2014–2022. *Nordic Journal of Migration Research*, 15(2), 6. <https://doi.org/10.33134/njmr.770>

The Ukrainian Language Education Centre (ULEC) promotes and develops Ukrainian language education in Canada and abroad by:

- supporting bilingual programs and professional development of Ukrainian language teachers and instructors
- creating learning and teaching resources at both the secondary and post-secondary levels
- conducting research on topics related to Ukrainian-language education and related fields
- fostering international links and community engagement

Методичний центр української мови сприяє розвитку україномовної освіти в Канаді й за кордоном:

- підтримує двомовні програми, підвищує професійний рівень вчителів української мови
- розробляє навчальні та методичні ресурси для середньої і вищої освіти
- проводить дослідження, пов'язані з тематикою україномовної освіти і суміжних галузей
- сприяє розвитку міжнародних контактів і підтримує зв'язки з громадянською

FOLLOW US!

4-60 Pembina Hall
University of Alberta
Edmonton, AB
Canada T6G 2H8

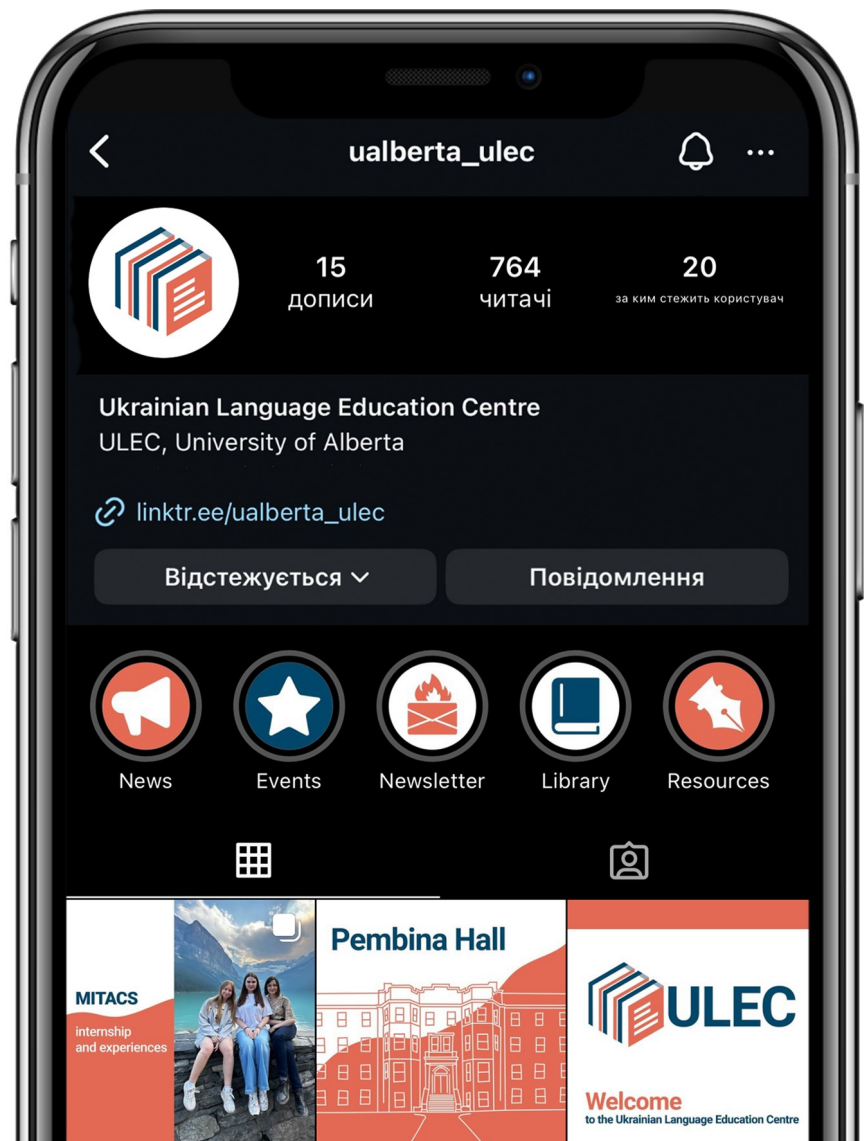
 [**ulec@ualberta.ca**](mailto:ulec@ualberta.ca)

 [**Instagram \(link\)**](#)

 [**Facebook \(link\)**](#)

 [**YouTube \(link\)**](#)

 [**Website \(link\)**](#)



How You Can Support Ukrainian Language Education



- E-mail cius@ualberta.ca to inquire about other ways to donate
- Send a cheque payable to “University of Alberta / CIUS,” indicating the Ukrainian Language Education Centre Endowment Fund on the memo line
- Give online by visiting the CIUS Donor page:

I would like to give

\$

to

- ☐ Disrupted Ukrainian Scholars and Students (DUSS UAlberta Initiative)
- ☐ Canadian Institute of Ukrainian Studies Fund
- ☐ Internet Encyclopedia of Ukraine Program Fund (IEU)
- ☒ Ukrainian Language Education Centre Endowment Fund (ULEC)

» Continue